VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68

THỨ HAI

5.5.2025 (8.4 Ất Tỵ)

Số 54 (4188)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

BÀI VIẾT CỦA TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Đột phá thể chế, pháp luật để đất nước vươn mình [2]

GÌN GIỮ GIÁ TRỊ LỊCH SỬ, VĂN HÓA KHI ĐẶT TÊN SAU SÁP NHẬP

Danh xưng và bản sắc

(VH). Sáp nhập đơn vị hành chính, đặc biệt là sáp nhập xã, phường là chủ trương cốt lõi nhằm tinh gọn bộ máy, tối ưu hóa nguồn lực và hướng tới phát triển bền vững. Trong quá trình này, nhiều danh xưng lâu đời sẽ không còn hiện diện trên bản đồ hành chính. Cho dù vậy, những danh xưng ấy vẫn sẽ trường tồn. Mặt khác, việc sáp nhập, đặt tên cũng chính là mở ra cánh cửa mới để lan tỏa, làm giàu thêm bản sắc văn hóa trên những địa giới hành chính mới.

[8+9]

Xã Đường Lâm sẽ sáp nhập vào đơn vị hành chính cơ sở Sơn Tây (Hà Nội) **Ảnh: TR.HUẤN**

XÂY DỰNG VĂN HÓA PHÁP QUYỀN:

Nền tảng của xã hội hiện đại, động lực của phát triển bền vững

[4]

KỲ HỌP THỨ 9, QUỐC HỘI KHÓA XV:

Sẽ xem xét, thông qua Nghị quyết về sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh

[3]

Những thước phim viết nên sử thi dân tộc

[11]

SỨC SỐNG MÃNH LIỆT CỦA DÒNG NHẠC CÁCH MẠNG:

Bản hùng ca với sắc màu tuổi trẻ

[10]

VỀ CON TÀU CỔ KHU VỰC BIỂN CẨM AN - HỘI AN:

Đây có thể tàu truyền thống Biển Đông

[7]

Định vị Hải Phòng trên bản đồ công nghiệp văn hóa

[12]

Mở ra "kho báu" ở di chỉ Quỳnh Văn

[9]

FIFA XỬ PHẠT CLB PHÚ THỌ: **Thêm một cú sốc...**

[15]

Đột phá thể chế, pháp luật để đất nước vươn mình

TÔ LÂM - Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam

Tổng Bí thư Tô Lâm

Trong tiến trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng ta luôn nhận thức sâu sắc vai trò của thể chế, pháp luật đối với sự phát triển của đất nước. Đồng thời, Đảng đưa ra nhiều chủ trương, chính sách về hoàn thiện thể chế, pháp luật phù hợp với từng giai đoạn lịch sử và đạt được nhiều kết quả quan trọng. Tư duy, nhận thức lý luận về Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa không ngừng được hoàn thiện. Nước ta đã hình thành hệ thống pháp luật tương đối đồng bộ, công khai, minh bạch, dễ tiếp cận, cơ bản điều chỉnh tất cả các lĩnh vực đời sống xã hội, trong đó phải kể tới các bản Hiến pháp, các Luật, Bộ luật lớn về dân sự, kinh doanh, thương mại, hành chính, hình sự, tố tụng, giải quyết tranh chấp và khoảng 300 luật, bộ luật khác đang còn hiệu lực; tạo nền tảng pháp lý để phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh và hội nhập quốc tế. Có thể khẳng định, trong 80 năm qua, kể từ khi ra đời của nhà nước Công nông, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đất nước ta giành được độc lập, thống nhất, tự do, dân chủ, hòa bình, ổn định và phát triển vì chúng ta có Hiến pháp và thực thi thành công Hiến pháp và pháp luật.

Tuy nhiên, thẳng thắn nhìn nhận, công tác xây dựng và thi hành pháp luật vẫn còn không ít hạn chế, bất cập. Một số chủ trương, định hướng của Đảng chưa được thể chế hóa kịp thời, đầy đủ. Tư duy xây dựng pháp luật trong một số lĩnh vực còn thiên về quản lý. Chất lượng pháp luật chưa theo kịp yêu cầu thực tiễn. Còn có những quy định chồng chéo, mâu thuẫn, chưa rõ ràng, cản trở việc thực thi, không thuận lợi cho việc thúc đẩy đổi mới sáng tạo, thu hút và khơi thông nguồn lực đầu tư. Việc phân cấp, phân quyền chưa đủ mạnh; thủ tục hành chính còn rườm rà, "nhiều khúc quanh"; chi phí tuân thủ pháp luật còn cao. Tổ chức thực thi pháp luật vẫn là khâu yếu; thiếu cơ chế phản ứng chính sách kịp thời, hiệu quả. Chậm nghiên cứu, ban hành chính sách, pháp luật điều chỉnh những vấn đề mới, chưa tạo khuôn khổ pháp lý thuận lợi để thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới.

Hiện nay, thế giới đang đứng trước những thay đổi mang tính thời đại với những diễn biến nhanh, phức tạp, khó lường, khó dự báo. Cùng với đó, cuộc cách mạng khoa học công nghệ đang mở ra không gian phát triển vô tận dựa trên tri thức và tiềm năng con người. Ở trong nước, sau gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành tựu vĩ đại, có ý nghĩa lịch sử. Từ một nước nghèo nàn, lạc hậu bị chiến tranh tàn phá nặng nề, bị bao vây, cô lập, đến nay Việt Nam đã trở thành hình mẫu phát triển của nhiều nước trên thế giới, "nhân dân ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành". Quy mô nền kinh tế năm 2024 đứng thứ 32 thế giới. Tiềm lực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, khoa học - công nghệ, quốc phòng, an ninh không ngừng được củng cố. Quan hệ đối ngoại được mở rộng; vị thế, uy tín của đất nước không ngừng được nâng cao.

Để hiện thực hóa khát vọng vươn mình của dân tộc, chúng ta phải giải quyết nhiều việc, trong đó, một nhiệm vụ rất trọng tâm là phải tiếp tục quan tâm hoàn thiện thể chế, pháp luật để giải phóng toàn bộ sức sản xuất, khơi thông mọi nguồn lực, phát huy mọi tiềm năng, thế mạnh của đất nước, tận dụng mọi cơ hội phát triển. Chính vì thế, cùng với việc thực hiện cuộc cách mạng về tinh gọn tổ chức bộ máy, phấn đấu tăng trưởng kinh tế "hai con số", công tác xây dựng và thi hành pháp luật phải được đổi mới căn bản. Đáp ứng đòi hỏi đó, ngày 30.4.2025, trong không khí thiêng liêng và hào hùng của dịp kỷ niệm 50 năm thống nhất đất nước, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số 66-NQ/TW về ***"Đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới"*** - một Nghị quyết chuyên đề đặc biệt quan trọng với nhiều quyết sách chiến lược. Mục tiêu chính của Nghị quyết là tạo ra một xã hội thực sự dân chủ, bình đẳng, an toàn, minh bạch; nhân dân thực sự làm chủ; quyết định nhiều vấn đề quan trọng của đất nước; quản lý, quản trị xã hội hiện đại, kiến tạo sự phát triển; nâng cao đời sống mọi mặt cho nhân dân, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam Xã hội Chủ nghĩa.

Nghị quyết đặt ra mục tiêu, đến năm 2030, Việt Nam có hệ thống pháp luật dân chủ, công bằng, đồng bộ, thống nhất, công khai, minh bạch, khả thi với cơ chế tổ chức thực hiện nghiêm minh, nhất quán, bảo đảm cơ sở pháp lý cho hoạt động bình thường, liên tục, thông suốt của các cơ quan sau sắp xếp tổ chức bộ máy, tháo gỡ vướng mắc phát sinh từ thực tiễn, mở đường cho kiến tạo phát triển, huy động mọi người dân và doanh nghiệp tham gia vào phát triển kinh tế - xã hội để đến năm 2030, Việt Nam là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao. Năm 2025, cơ bản hoàn thành việc tháo gỡ những "điểm nghẽn" do quy định pháp luật. Năm 2027, hoàn thành việc sửa đổi, bổ sung, ban hành mới văn bản pháp luật bảo đảm cơ sở pháp lý đồng bộ cho hoạt động của bộ máy nhà nước theo mô hình chính quyền 3 cấp. Năm 2028, hoàn thiện hệ thống pháp luật về đầu tư, kinh doanh, góp phần đưa môi trường đầu tư của Việt Nam nằm trong nhóm 3 nước dẫn đầu ASEAN. Đến năm 2045, Việt Nam có hệ thống pháp luật chất lượng cao, hiện đại, tiệm cận chuẩn mực, thông lệ quốc tế tiên tiến và phù hợp với thực tiễn đất nước, được thực hiện nghiêm minh, nhất quán, tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ hiệu quả quyền con người, quyền công dân; thượng tôn Hiến pháp và pháp luật trở thành chuẩn mực ứng xử của mọi chủ thể trong xã hội; quản trị quốc gia hiện đại với bộ máy nhà nước tinh gọn, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả.

Theo Nghị quyết số 66-NQ/TW, việc đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật trong thời gian tới cần bám sát 5 quan điểm chỉ đạo, trong đó, quan điểm quan trọng hàng đầu là phải "bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện, trực tiếp của Đảng trong công tác xây dựng pháp luật; tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thi hành pháp luật". Nghị quyết cũng xác định "công tác xây dựng và thi hành pháp luật là "đột phá của đột phá" trong hoàn thiện thể chế phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới; là một nhiệm vụ trọng tâm của tiến trình xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân và vì Nhân dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng". Nghị quyết yêu cầu: Xây dựng pháp luật phải bám sát thực tiễn, "đứng trên mảnh đất thực tiễn của Việt Nam", tiếp thu có chọn lọc giá trị tinh hoa của nhân loại, đảm bảo tính hệ thống, nắm bắt mọi cơ hội, mở đường, khơi thông mọi nguồn lực; đưa thể chế, pháp luật trở thành lợi thế cạnh tranh, nền tảng vững chắc, động lực mạnh mẽ cho phát triển, tạo dư địa thúc đẩy tăng trưởng kinh tế "hai con số", nâng cao đời sống của Nhân dân, bảo đảm quốc phòng, an ninh, đối ngoại của đất nước. Nâng cao hiệu quả thi hành pháp luật, tập trung xây dựng văn hóa tuân thủ pháp luật. Nghị quyết xác định: Đầu tư cho công tác xây dựng chính sách, pháp luật là đầu tư cho phát triển.

Để đưa Nghị quyết số 66-NQ/TW vào cuộc sống, mang lại những kết quả thiết thực, toàn Đảng, toàn dân, toàn quân cần quán triệt, thực hiện tốt các nhiệm vụ, giải pháp trong Nghị quyết, nhất là những nhiệm vụ, giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, phải bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện, trực tiếp của Đảng trong công tác xây dựng pháp luật, phát huy cao độ tính Đảng trong xây dựng và thi hành pháp luật. Các cấp ủy Đảng phải lãnh đạo toàn diện, trực tiếp việc thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng thành pháp luật và tăng cường kiểm tra, giám sát công tác này. Mỗi cán bộ, đảng viên phải gương mẫu, đi đầu trong chấp hành và tuân thủ pháp luật, lan tỏa tinh thần thượng tôn Hiến pháp, pháp luật. Xác định xây dựng, hoàn thiện thể chế, pháp luật và kiểm tra, giám sát việc tổ chức thi hành pháp luật là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt, thường xuyên của các bộ, ngành Trung ương. Người đứng đầu Bộ, cơ quan ngang Bộ phải trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo công tác xây dựng pháp luật, chịu trách nhiệm chính về chất lượng chính sách, pháp luật thuộc lĩnh vực quản lý của bộ, ngành mình.

Thứ hai, đổi mới tư duy, định hướng xây dựng pháp luật theo hướng vừa bảo đảm yêu cầu quản lý nhà nước, vừa khuyến khích sáng tạo, giải phóng toàn bộ sức sản xuất, khơi thông mọi nguồn lực phát triển. Công tác xây dựng pháp luật phải thể chế hóa đầy đủ, đúng đắn, kịp thời chủ trương, đường lối của Đảng; xuất phát từ lợi ích toàn cục của đất nước; dứt khoát từ bỏ tư duy "không quản được thì cấm"; phát huy dân chủ, tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ hiệu quả quyền con người, quyền công dân; bảo đảm sự cân đối, hợp lý giữa mức độ hạn chế quyền với lợi ích chính đáng đạt được. Các quy định của luật phải mang tính ổn định, đơn giản, dễ thực hiện, lấy người dân, doanh nghiệp làm trung tâm. Coi trọng, chủ động nghiên cứu chiến lược, chính sách từ sớm, từ thực tiễn, từ kinh nghiệm của thế giới, góp phần tăng cường tính dự báo và nâng cao chất lượng công tác xây dựng pháp luật. Bên cạnh một số bộ luật, luật quy định về quyền

con người, quyền công dân, tố tụng tư pháp cần cụ thể, về cơ bản các luật khác, nhất là luật điều chỉnh các nội dung về kiến tạo phát triển chỉ quy định những vấn đề khung, những vấn đề có tính nguyên tắc thuộc thẩm quyền của Quốc hội, còn những vấn đề thực tiễn thường xuyên biến động thì giao Chính phủ, bộ, ngành, địa phương quy định để bảo đảm linh hoạt, phù hợp với thực tiễn. Trong thời gian trước mắt, cần tập trung xây dựng môi trường pháp lý thuận lợi, thông thoáng, minh bạch, an toàn, chi phí tuân thủ thấp; triệt để cắt giảm, đơn giản hóa điều kiện đầu tư, kinh doanh, hành nghề, thủ tục hành chính bất hợp lý; thúc đẩy khởi nghiệp sáng tạo, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh. Bảo đảm thực chất quyền tự do kinh doanh, quyền sở hữu tài sản và quyền tự do hợp đồng; sự bình đẳng giữa các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế; kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng nhất của nền kinh tế quốc gia. Tập trung xây dựng pháp luật về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Khẩn trương sửa đổi, bổ sung các văn bản pháp luật đáp ứng yêu cầu thực hiện chủ trương tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, sắp xếp đơn vị hành chính, gắn với phân cấp, phân quyền tối đa theo phương châm "địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm" và việc cơ cấu lại không gian phát triển mới ở từng địa bàn. Xây dựng và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của các cơ quan tư pháp, bổ trợ tư pháp phù hợp với mục tiêu, định hướng cải cách tư pháp.

Thứ ba, tạo đột phá trong công tác thi hành pháp luật. Phát huy cao độ tinh thần phục vụ Nhân dân, tư duy kiến tạo phát triển, hành động vì lợi ích chung của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Ưu tiên bảo đảm hiệu quả thi hành pháp luật nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số và trong các lĩnh vực dân sinh quan trọng khác. Tập trung xây dựng văn hóa tuân thủ pháp luật, bảo đảm thượng tôn Hiến pháp và pháp luật trở thành chuẩn mực ứng xử của mọi chủ thể trong xã hội. Chú trọng công tác giải thích pháp luật và hướng dẫn áp dụng pháp luật. Tăng cường đối thoại, tiếp nhận, lắng nghe phản ánh, kiến nghị, giải quyết kịp thời khó khăn, vướng mắc về pháp lý của cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp, địa phương. Thường xuyên đánh giá hiệu quả của pháp luật sau ban hành, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ và xây dựng cơ chế kịp thời nhận diện, xử lý tổng thể, đồng bộ, tháo gỡ nhanh nhất những "điểm nghẽn" có nguyên nhân từ quy định của pháp luật.

Thứ tư, nâng cao hiệu quả công tác hợp tác quốc tế, pháp luật quốc tế. Nâng cao năng lực của các cơ quan, tổ chức Việt Nam để đảm bảo thực hiện đầy đủ các nghĩa vụ pháp lý quốc tế; tham gia hiệu quả vào việc xây dựng thể chế và pháp luật quốc tế, định hình trật tự pháp lý quốc tế. Xử lý hiệu quả các vấn đề pháp lý quốc tế phát sinh, nhất là tranh chấp đầu tư, thương mại quốc tế. Thực hiện cơ chế đặc biệt thu hút, xét tuyển, đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực có trình độ cao, có kinh nghiệm thực tiễn về pháp luật quốc tế và hợp tác quốc tế về pháp luật, giải quyết tranh chấp quốc tế; xây dựng chiến lược tăng cường sự hiện diện của các chuyên gia Việt Nam trong các tổ chức pháp lý quốc tế và cơ quan tài phán quốc tế. Mở rộng hợp tác quốc tế về pháp luật và tư pháp.

Thứ năm, thực hiện các giải pháp đột phá nâng cao chất lượng nguồn nhân lực pháp luật; tăng cường chuyển đổi số, ứng dụng trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, cùng cơ chế tài chính đặc biệt cho công tác xây dựng và thi hành pháp luật. Thực hiện chính sách đặc thù, vượt trội, áp dụng chế độ thù lao, thuê khoán tương xứng để thu hút, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tham gia các nhiệm vụ, hoạt động xây dựng pháp luật, thi hành pháp luật. Quan tâm đầu tư nâng cao chất lượng của các cơ sở nghiên cứu chiến lược, chính sách, các cơ sở nghiên cứu pháp luật của các cơ quan Trung ương. Ưu tiên nguồn lực xây dựng, phát triển hạ tầng công nghệ thông tin, cơ sở dữ liệu lớn, ứng dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo phục vụ đổi mới, hiện đại hóa công tác xây dựng, tổ chức thi hành pháp luật. Triển khai ngay Đề án xây dựng cơ sở dữ liệu lớn về pháp luật và Đề án ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong công tác xây dựng, kiểm tra và rà soát văn bản quy phạm pháp luật. Đổi mới cơ chế phân bổ, quản lý, sử dụng ngân sách dành cho công tác xây dựng pháp luật trên nguyên tắc kịp thời, đúng, đủ và gắn với khoán chi theo kết quả, sản phẩm của từng nhiệm vụ, hoạt động. Thành lập Quỹ hỗ trợ xây dựng chính sách, pháp luật.

Thể chế, pháp luật có chất lượng, phù hợp với yêu cầu phát triển của thực tiễn và nguyện vọng của Nhân dân là yếu tố hàng đầu quyết định thành công của mỗi quốc gia. Do đó, để đất nước vươn mình phát triển mạnh mẽ, chúng ta dứt khoát nói "không" với bất cứ hạn chế, bất cập nào trong thể chế, pháp luật; không thỏa hiệp với bất kỳ yếu kém nào trong thiết kế chính sách, soạn thảo pháp luật, hay tổ chức thực thi. Với bản lĩnh cùng kinh nghiệm quý báu mà Đảng ta đã tích lũy được trong 95 năm lãnh đạo sự nghiệp cách mạng của dân tộc, kinh nghiệm của 80 năm lãnh đạo Nhà nước xây dựng thể chế, pháp luật, nhất là kinh nghiệm trong 40 năm tiến hành công cuộc đổi mới, cùng sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, sự ủng hộ của toàn dân, nhất định chúng ta sẽ thành công trong đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật, đưa đất nước vững bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên giàu mạnh, văn minh, thịnh vượng, phát triển. Xây dựng đất nước ta "bằng mười ngày nay" như tâm nguyện của Bác Hồ từng mong mỏi. **T.L**

KỲ HỌP THỨ 9, QUỐC HỘI KHÓA XV:

Sẽ xem xét, thông qua Nghị quyết về sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh

● **THU SÂM**

Sáng nay 5.5, tại nhà Quốc hội, kỳ họp thứ 9, Quốc hội khóa XV sẽ chính thức khai mạc. Đây là kỳ họp dài nhất và Quốc hội sẽ xem xét, quyết định nhiều vấn đề mang tính chất lịch sử của đất nước.

Dự kiến sau phiên khai mạc, Quốc hội sẽ nghe Chính phủ trình bày báo cáo đánh giá bổ sung kết quả thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và ngân sách nhà nước năm 2024; tình hình thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và ngân sách nhà nước những tháng đầu năm 2025 và nghe báo cáo thẩm tra về nội dung này. Quốc hội cũng sẽ nghe báo cáo tổng hợp ý kiến, kiến nghị của cử tri và nhân dân gửi đến kỳ họp thứ 9; báo cáo kết quả giám sát việc giải quyết kiến nghị của cử tri gửi đến kỳ họp thứ 8; nghe tờ trình và thảo luận ở tổ về đề nghị Quốc hội xem xét, quyết định việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013 và tờ trình về việc thành lập Ủy ban dự thảo sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013.

Chiều cùng ngày, dự kiến Quốc hội sẽ xem xét nhiều nội dung quan trọng như dự án Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả, Luật Năng lượng nguyên tử; thảo luận ở hội trường về đề nghị sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2014... Thông tin về kỳ họp, Phó Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội Vũ Minh Tuấn cho biết, kỳ họp dự kiến sẽ bế mạc vào ngày 30.6. Kỳ họp sẽ chia thành 2 đợt. Đợt 1 từ ngày 5 - 29.5; đợt 2, từ ngày 11.6 và dự kiến bế mạc chậm nhất vào ngày 30.6.

Dự kiến tại kỳ họp này, về công tác lập hiến, lập pháp, Quốc hội sẽ xem xét, quyết định sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp năm 2013; xem xét thông qua 34 luật và 11 nghị quyết. Theo chương trình, Luật Quảng cáo cũng sẽ được xem xét, thông qua tại kỳ họp này. Quốc hội cũng sẽ xem xét, thông qua 11 nghị quyết quan trọng.

Tại kỳ họp này, Quốc hội cũng sẽ xem xét, quyết định các vấn đề kinh tế - xã hội, ngân sách nhà nước, giám sát và các vấn đề quan trọng khác như xem xét, thông qua Nghị quyết của Quốc hội về sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh; xem xét, quyết định việc rút ngắn nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021-2026; xem xét, quyết định ngày bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XVI và đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2026-2031; tiến hành chất vấn và trả lời chất vấn...

Theo Phó Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội Vũ Minh Tuấn, tại kỳ họp này, Quốc hội sẽ xem xét, quyết định 54 nội dung về công tác lập hiến, lập pháp, gồm 3 nghị quyết về công tác lập hiến và 51 luật, nghị quyết thuộc công tác lập pháp; 14 nhóm nội dung về kinh tế - xã hội, ngân sách nhà nước, giám sát và các vấn đề quan trọng khác; đồng thời có 8 nhóm nội dung các cơ quan gửi báo cáo để các đại biểu Quốc hội nghiên cứu, làm cơ sở để thực hiện quyền giám sát và xem xét các nội dung theo quy định.

Tại kỳ họp lần này, Quốc hội sẽ ưu tiên các nghị quyết, luật phục vụ tổ chức bộ máy, tiếp đó là các chỉ đạo điều hành liên quan tới kinh tế - xã hội, quốc phòng an ninh. Các luật, nghị quyết có liên quan khi được thông qua sẽ thực hiện được ngay. ■

Quang cảnh buổi họp báo **Ảnh: TR.HUẤN**

XÂY DỰNG VĂN HÓA PHÁP QUYỀN:

Nền tảng của xã hội hiện đại, động lực của phát triển bền vững

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Trong hành trình kiến tạo một xã hội hiện đại, phát triển bền vững và hội nhập sâu rộng với thế giới, không thể chỉ trông đợi vào những đột phá về kinh tế hay khoa học - công nghệ, mà cần bắt đầu từ một gốc rễ bền vững hơn: Văn hóa pháp quyền. Nghị quyết 66-NQ/TW của Bộ Chính trị về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật không chỉ dừng lại ở những vấn đề kỹ thuật lập pháp hay cải cách thể chế, mà đã đi thẳng vào cốt lõi của sự phát triển: Xây dựng một xã hội thượng tôn pháp luật - nơi tuân thủ pháp luật trở thành thói quen, lẽ sống, niềm tin và giá trị văn hóa sâu sắc của mỗi người dân, tổ chức.

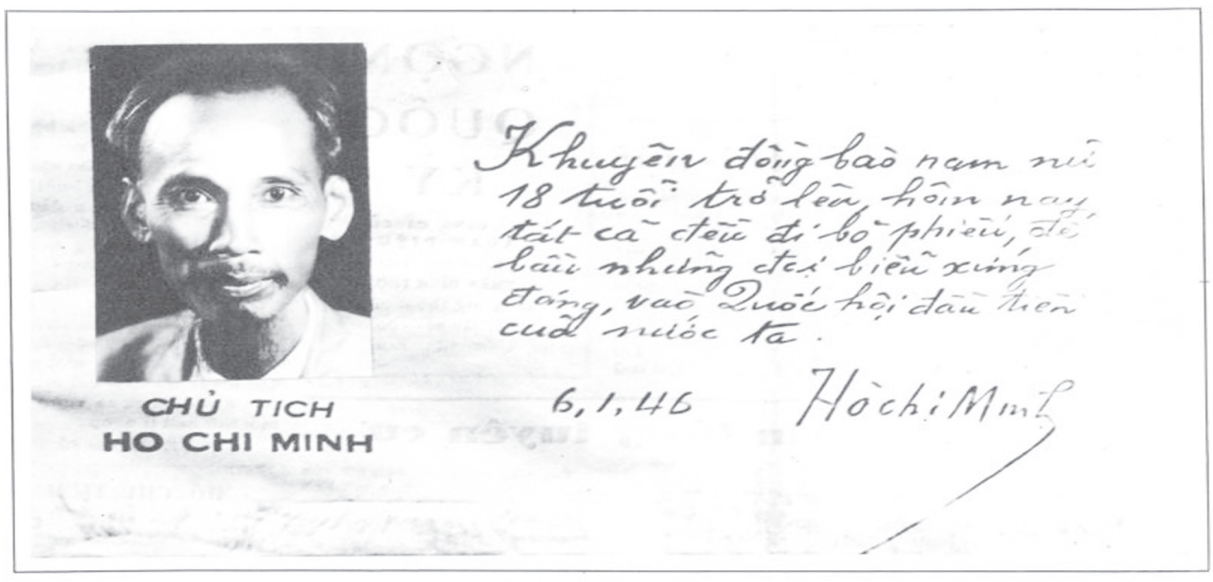
Trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số ngày càng nhanh chóng, khi mọi lĩnh vực của đời sống xã hội đều biến động, thì một xã hội có nền tảng văn hóa pháp quyền vững chắc chính là điểm tựa để đất nước không chỉ trụ vững trước sóng gió, mà còn bứt phá mạnh mẽ, khẳng định vị thế trên trường quốc tế. Bởi lẽ, pháp luật không chỉ là những quy tắc cứng nhắc, mà là nơi hội tụ của niềm tin, của công bằng, của trật tự, của những chuẩn mực ứng xử mà cả cộng đồng cùng kiến tạo và chia sẻ.

"Chất keo" gắn kết xã hội trong quá trình phát triển

Đất nước ta đang bước vào một giai đoạn phát triển mới với khát vọng vươn lên trở thành quốc gia phát triển có thu nhập cao vào năm 2045, vấn đề hoàn thiện thể chế, nâng cao hiệu lực, hiệu quả thi hành pháp luật trở thành nhiệm vụ trung tâm, then chốt. Nghị quyết 66-NQ/TW của Bộ Chính trị ra đời đúng vào thời điểm cả hệ thống chính trị, toàn Đảng, toàn dân đang hướng về kỳ họp thứ 9, Quốc hội khóa XV (khai mạc ngày 5.5.2025), mang theo niềm kỳ vọng lớn lao về một hành trình đổi mới toàn diện công tác xây dựng và thi hành pháp luật. Nhưng vượt lên trên những điều chỉnh kỹ thuật, Nghị quyết đã chạm vào một vấn đề cốt lõi, tinh tế và đầy sức lay động: Xây dựng văn hóa pháp quyền như một nền tảng văn hóa tinh thần, một động lực bền vững, một "chất keo" gắn kết xã hội trong quá trình phát triển.

Trong lịch sử dân tộc, sức mạnh mềm - sức mạnh văn hóa - luôn là cội rễ để Việt Nam vượt qua mọi biến động, từ những cuộc kháng chiến giữ nước đến những cuộc kiến thiết hòa bình. Văn hóa pháp quyền ngày nay chính là sự tiếp nối và nâng tầm truyền thống đó, khi tuân thủ pháp luật không chỉ là nghĩa vụ, trách nhiệm, mà còn trở thành lẽ sống và một phần của bản sắc công dân hiện đại. Ở những xã hội thượng tôn pháp luật, người ta không cần một ai đứng ra giám sát mà mỗi cá nhân đều tự ý thức được giới hạn, nghĩa vụ và quyền lợi của mình. Đó là nơi mà việc xếp hàng nơi công cộng, chấp hành tín hiệu giao thông, khai thuế trung thực, hay thậm chí đơn giản chỉ là bỏ rác đúng nơi quy định..., trở thành thói quen tự nhiên, không cần đốc thúc, không cần sợ hãi.

Để đạt được điều đó, Nghị quyết 66 đã đặt ra những định hướng rất căn cơ, gắn liền với bối cảnh phát triển mới của đất nước. *Thứ nhất*, xây dựng văn hóa pháp quyền phải bắt đầu từ giáo dục, từ việc gieo hạt những giá trị thượng tôn pháp luật ngay từ trong nhà trường, gia đình, cộng đồng. Một thế hệ công dân trưởng thành, hiểu luật, sống có trách nhiệm không thể chỉ được rèn luyện qua những văn bản quy phạm hay những chiến dịch truyền thông nhất thời, đó phải là kết quả của một quá trình lâu dài, được vun đắp qua giáo dục chính khóa, qua những bài học đạo đức, công dân, qua tấm gương của người lớn, qua các chương trình truyền thông, nghệ thuật, phim ảnh, sân khấu mang nội dung pháp luật gần gũi, dễ cảm, dễ thấm.

Chủ tịch Hồ Chí Minh - Người đặt nền móng xây dựng nhà nước pháp quyền **Ảnh tư liệu**

Thứ hai, để xây dựng văn hóa pháp quyền, không thể chỉ trông đợi vào người dân, mà trước hết, chính bộ máy nhà nước, đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức phải nêu gương thượng tôn pháp luật. Một xã hội không thể mong người dân chấp hành nghiêm pháp luật nếu những người cầm cân nảy mực lại buông lỏng kỷ luật, vi phạm kỷ cương hoặc vận dụng pháp luật một cách tùy tiện, thiếu minh bạch. Khi pháp luật được thực thi công bằng, nhất quán, không có "vùng cấm", không có ngoại lệ, khi cán bộ, đảng viên thực sự nêu gương, thì văn hóa tuân thủ pháp luật mới lan tỏa sâu rộng trong toàn xã hội.

Thứ ba, một nền văn hóa pháp quyền hiện đại đòi hỏi sự tham gia thực chất, hiệu quả của người dân, doanh nghiệp và các tổ chức xã hội trong quá trình xây dựng, giám sát, thực thi pháp luật. Kinh nghiệm quốc tế cho thấy những nền pháp quyền thành công đều đặt người dân ở vị trí trung tâm. Tại Thụy Điển, Đan Mạch, Na Uy - những quốc gia nổi tiếng về chỉ số minh bạch, tuân thủ pháp luật, mọi dự thảo luật đều phải trải qua quá trình tham vấn công khai, thậm chí người dân còn có quyền kiến nghị lập pháp, bãi bỏ luật bất hợp lý. Ở Nhật Bản, việc giáo dục pháp luật được thực hiện từ bậc tiểu học, đồng thời hệ thống tòa án, trọng tài, hòa giải được tổ chức khoa học, hiệu quả, giúp người dân dễ dàng tiếp cận công lý mà không bị rào cản về chi phí hay thủ tục. Singapore, một quốc gia nhỏ bé nhưng nổi tiếng kỷ cương, pháp luật trở thành "bản nhạc chung" mà mọi công dân đều hòa vào, bởi họ hiểu rằng đó là điều kiện để bảo đảm trật tự, an toàn, phát triển bền vững.

Đoàn diễu hành trong lễ kỷ niệm 50 năm Ngày thống nhất đất nước, thể hiện tinh thần trung thành, đoàn kết, gương mẫu và đổi mới - những giá trị cốt lõi làm nền tảng cho quá trình xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền, vì dân, do dân và vì sự phát triển bền vững của đất nước **Ảnh: TRẦN HUẤN**

Sức mạnh mềm cho quốc gia phát triển

Nhìn lại Việt Nam, thời gian qua đã có những tín hiệu tích cực đáng ghi nhận. Các cơ quan xây dựng pháp luật đã mở rộng các kênh lấy ý kiến nhân dân, doanh nghiệp qua mạng; Quốc hội tổ chức các phiên giải trình, chất vấn được truyền hình trực

tiếp để cử tri giám sát; nhiều địa phương thực hiện mô hình "chính quyền điện tử", "chính quyền số" để phục vụ người dân thuận tiện, minh bạch hơn. Nhưng thẳng thắn mà nói, khoảng cách từ nghị trường đến cuộc sống vẫn còn xa. Còn nhiều dự luật khi ra đời đã bị xã hội phản ứng do chưa sát thực tế, còn nhiều quy định rườm rà khiến người dân, doanh nghiệp khốn khổ trong bộ máy hành chính.

Kỳ họp thứ 9 Quốc hội khóa XV tới đây sẽ là một dịp quan trọng để đưa tinh thần Nghị quyết 66 đi vào hành động thực chất. Đây là lúc Quốc hội cần khẳng định vai trò kiến tạo, lắng nghe dân, đại diện cho dân, phản biện chính sách với tầm nhìn dài hạn. Cũng là lúc cần bàn sâu về cơ chế giám sát quyền lực, bảo đảm pháp luật được thực thi nghiêm túc, bảo vệ công lý, củng cố niềm tin xã hội. Một trong những nhiệm vụ quan trọng mà Quốc hội cần ưu tiên là đẩy nhanh tiến độ số hóa hệ thống pháp luật, xây dựng cơ sở dữ liệu dùng chung, nâng cao chất lượng giáo dục pháp luật trong nhà trường, mở rộng các chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật qua báo chí, mạng xã hội, nghệ thuật, văn hóa đại chúng.

Hơn thế, việc khuyến khích các thiết chế ngoài tòa án như trọng tài, hòa giải, đối thoại để giải quyết tranh chấp dân sự, kinh tế cũng cần được thảo luận, hoàn thiện. Điều đó không chỉ giảm tải cho tòa án, tiết kiệm nguồn lực xã hội, mà quan trọng hơn, góp phần hình thành thói quen giải quyết mâu thuẫn bằng pháp lý, không bạo lực, không cực đoan. Khi người dân tin vào pháp luật, khi pháp luật trở thành "người bạn đồng hành" chứ không phải "cây gậy kiểm soát", khi cán bộ công quyền trở thành "công bộc" đúng nghĩa, thì văn hóa pháp quyền mới thực sự bén rễ, lan tỏa.

Điều đáng mừng là Việt Nam đang có những điều kiện thuận lợi để thúc đẩy hành trình này. Đó là một xã hội năng động, với hơn 70% dân số trong độ tuổi lao động, trình độ dân trí ngày càng nâng cao; truyền thông, báo chí, mạng xã hội ngày càng cởi mở. Đó là khát vọng phát triển cháy bỏng, được khơi dậy mạnh mẽ từ những thông điệp đổi mới của Đảng, Nhà nước, từ các phong trào thi đua yêu nước, từ những bước tiến ngoạn mục về hạ tầng, kinh tế số, khoa học - công nghệ. Nhưng cũng không thể quên rằng, bên cạnh đó vẫn còn những khoảng tối: Tình trạng vi phạm pháp luật, trốn tránh trách nhiệm, "chạy luật", lách luật, thậm chí lợi dụng kẽ hở pháp luật để trục lợi vẫn tồn tại, thách thức niềm tin xã hội.

Bởi vậy, xây dựng văn hóa pháp quyền không chỉ là nhiệm vụ của cơ quan nhà nước, mà là sứ mệnh chung của cả xã hội. Gia đình cần dạy con em mình sống có trách nhiệm, trung thực, tôn trọng pháp luật. Nhà trường cần khơi dậy tình yêu công lý, tinh thần thượng tôn pháp luật ngay từ những bài học đầu đời. Doanh nghiệp cần đề cao đạo đức kinh doanh, minh bạch trong hoạt động sản xuất, thương mại. Cộng đồng cần lên tiếng mạnh mẽ trước những hành vi vi phạm pháp luật, xây dựng một môi trường xã hội liêm chính, an toàn. Mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức cần là một tấm gương sáng về tuân thủ pháp luật, để từ đó lan tỏa ra toàn xã hội.

Ở tầm quốc gia, văn hóa pháp quyền không chỉ dừng lại ở việc duy trì kỷ cương, mà còn là yếu tố cốt lõi để nâng cao sức cạnh tranh quốc gia, thu hút đầu tư, hội nhập quốc tế, khẳng định vị thế Việt Nam trên trường toàn cầu. Một đất nước mà mọi công dân đều bình đẳng trước pháp luật, nơi pháp luật được xây dựng minh bạch, khả thi, dễ hiểu, dễ tiếp cận, dễ thực thi, không bị thao túng bởi lợi ích nhóm, không trở thành công cụ phục vụ một số ít người, thì đó là đất nước có thể yên tâm tiến bước, dù ở bất kỳ bối cảnh nào của thời đại.

Trong những ngày tháng Năm lịch sử này, khi cả nước đang kỷ niệm 50 năm Ngày thống nhất đất nước và dõi theo kỳ họp Quốc hội sắp tới, tinh thần đổi mới thể chế, xây dựng văn hóa pháp quyền mà Nghị quyết 66-NQ/TW đặt ra càng mang ý nghĩa thôi thúc. Bởi đây không chỉ là một văn kiện chính trị, mà là lời nhắc nhở sâu xa: Sức mạnh của một dân tộc không chỉ nằm ở tiềm lực vật chất, mà trước hết nằm ở sức mạnh của niềm tin, của luật pháp, của trật tự xã hội, của khát vọng đồng lòng kiến tạo một đất nước hùng cường, hạnh phúc.

Đó là khát vọng không của riêng ai, mà là của cả một dân tộc đã đi qua những thăng trầm lịch sử, đã chứng minh bản lĩnh kiên cường, và giờ đây đang đứng trước ngưỡng cửa vươn mình ra biển lớn, với một hành trang không thể thiếu - một nền văn hóa pháp quyền đích thực, bền vững, nhân văn và khai phóng. ■

Nhiều lỗ hổng trong sản xuất sữa giả, thực phẩm chức năng giả

● VIỆT THANH

Ngày 2.5, Thủ tướng Chính phủ đã có công điện yêu cầu tăng cường phối hợp, xử lý nghiêm các tổ chức, cá nhân liên quan đến sản xuất, buôn bán thuốc chữa bệnh giả, sữa giả và thực phẩm bảo vệ sức khỏe giả.

Trước đó, Bộ Công an đã triệt phá đường dây sản xuất, buôn bán thực phẩm chức năng giả do Nguyễn Năng Mạnh, Giám đốc Công ty MegaPhaco, Chủ tịch HĐQT Công ty MediUSA cầm đầu. Cơ quan CSĐT Bộ Công an xác định, từ năm 2016, Mạnh và các đối tượng lập và điều hành nhiều công ty để hợp thức hành vi sản xuất, buôn bán thực phẩm chức năng giả. Các đối tượng sử dụng thủ đoạn in trên bao bì, nhãn mác sản phẩm là nhập khẩu từ Mỹ, châu Âu nhưng trên thực tế chủ yếu được nhập khẩu từ Trung Quốc và mua trôi nổi trên thị trường.

Cơ quan điều tra thu giữ hàng ngàn hộp sữa giả

Về chỉ tiêu chất lượng, nhiều thành phần chỉ đạt dưới 30% so với công bố. Còn ở vụ án sản xuất, kinh doanh thực phẩm chức năng giả do Phạm Vũ Khiêm, Giám đốc Công ty TNHH Công nghệ Herbitech cầm đầu, cơ quan chức năng đã xác định trong quá trình sản xuất, Công ty Herbitech sử dụng các phiếu kết quả kiểm nghiệm giả mang tên Công ty TSL để sản xuất, gia công và công bố sản phẩm tiêu thụ trên thị trường. Đối với đường dây sản xuất và tiêu thụ sữa giả, đối tượng Hoàng Mạnh Hà và Vũ Mạnh Cường đã góp vốn thành lập 2 công ty Rance Pharma và Hacofood Group, và lập thêm 9 công ty để sản xuất, phân phối sữa bột giả. Cơ quan điều tra xác định, các sản phẩm sữa giả được công bố thành phần là chiết xuất tổ yến, đông trùng hạ thảo, bột macca, bột óc chó, song trên thực tế không hề có những chất này. Để đánh lừa người dùng, nhóm này đã bỏ một số nguyên liệu đầu vào và thay thế, bổ sung thêm các chất phụ gia khác. Công an xác định sữa bột có chỉ tiêu chất lượng một số chất đạt dưới 70% so với mức công bố - đủ căn cứ xác định là hàng giả.

Mặc dù Bộ Y tế, Bộ Công thương, Bộ NN&PTNT (nay là Bộ Nông nghiệp và Môi trường) được giao quản lý về an toàn thực phẩm tuy nhiên trong một thời gian dài, các loại sản phẩm sữa giả, thực phẩm bảo vệ sức khỏe (hay còn gọi là thực phẩm chức năng) được mua bán công khai trên thị trường với số lượng lớn, thu siêu lợi nhuận bất chính. Các hình thức mua bán chủ yếu qua mạng xã hội, một số hệ thống bán lẻ, các website thương mại điện tử, quảng cáo thổi phồng công dụng sử dụng… gây bức xúc trong dư luận. Chia sẻ về các đường dây sản xuất hàng giả đã bị Bộ Công an khởi tố, ông Nguyễn Hùng Long, Phó Cục trưởng Cục An toàn thực phẩm (ATTP), Bộ Y tế, cho biết, cả hai công ty MediUSA và Herbitech đều được Cục ATTP cấp giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP đạt yêu cầu thực hành sản xuất tốt (GMP) thực phẩm bảo vệ sức khỏe.

Về công tác hậu kiểm, ông Long cho hay, việc hậu kiểm được thực hiện theo kế hoạch hằng năm, trừ những trường hợp đột xuất khi có dấu hiệu vi phạm. Hậu kiểm có thể thông qua kiểm tra tính tuân thủ của hồ sơ công bố, giám sát mẫu trên thị trường, kiểm tra, thanh tra cơ sở sản xuất và kinh doanh thực phẩm. Năm 2019, Cục đã lấy mẫu sản phẩm của Công ty MediUSA trên thị trường và phát hiện có mẫu không đạt chỉ tiêu chất lượng của sản phẩm, đã chuyển nội dung sang cơ quan Công an. Với Công ty Herbitech, Cục đã tiến hành kiểm tra hai lần về kỹ thuật, điều kiện, môi trường sản xuất nhưng không phát hiện sai phạm. Về việc Công ty Herbitech sử dụng giấy kiểm định giả trong thời gian dài mà không bị phát hiện, ông Long lý giải, hiện nay, ngoài cơ quan kiểm nghiệm do các Bộ chỉ định để thực hiện kiểm nghiệm phục vụ quản lý nhà nước (thanh tra, kiểm tra, giám sát), còn có rất nhiều phòng kiểm thử nghiệm ngoài công lập cung cấp dịch vụ thử nghiệm theo yêu cầu cầu của các tổ chức, cá nhân.

"Ở vụ việc Công ty Herbitech, các lô sản phẩm đều có phiếu kiểm nghiệm do phòng kiểm nghiệm đủ điều kiện theo quy định, đóng dấu đàng hoàng, không tẩy xoá thì rất khó phát hiện là giấy giả", ông Long nói. Cũng theo ông Nguyễn Hùng Long, trước kia cứ 3 năm phải cấp lại giấy chứng nhận công bố, nhưng từ năm 2018 - Nghị định 15/2018/NĐ-CP có hiệu lực, chỉ cần công bố một lần là vĩnh viễn, có doanh nghiệp công bố 50 sản phẩm, nhưng chỉ sản xuất 5 sản phẩm, sản xuất sản phẩm này không bán được thì ngừng lại… Đầu hồ sơ công bố rất nhiều, nhưng số lượng sản xuất thực tế thấp hơn.

Theo quy định, Cục An toàn thực phẩm chỉ tiếp nhận bản đăng ký công bố sản phẩm đối với thực phẩm bảo vệ sức khỏe, khi nộp hồ sơ, doanh nghiệp phải có tài liệu chứng minh công dụng với sức khỏe, phải có tài liệu và bằng chứng khoa học bằng tiếng Việt, tiếng Anh… Cục quản lý xem tài liệu đó có đạt yêu cầu hay không. Để xét hồ sơ cấp giấy chứng nhận tiêu chuẩn về sản xuất thực hành tốt trong sản xuất thực phẩm (GMP) theo quy định tại Nghị định 15, gồm: Bản công bố về sản phẩm các chỉ tiêu về an toàn vi sinh, kim loại nặng, nấm mốc tuỳ theo từng sản phẩm, xét nghiệm. "Chỉ tiêu chất lượng không phải công bố mà doanh nghiệp tự chịu trách nhiệm về chất lượng. Song có khâu hậu kiểm, nếu hậu kiểm không đạt mới xử lý", ông Long nêu thực trạng. ■

Để tránh "dồn toa" trong mùa cao điểm

● Bài, ảnh: TẠ DŨNG - NGUYÊN ĐỨC

Năm 2025, khi thị trường du lịch phục hồi mạnh mẽ sau dịch, lượng khách tăng đột biến đã buộc các địa phương và doanh nghiệp phải nghĩ đến một chiến lược lâu dài và khoa học hơn đó là phân luồng du khách.

Những con số lớn và áp lực không nhỏ

Mới đây, lượng khách đổ về khu du lịch Bà Nà Hills (Đà Nẵng) đạt con số kỷ lục lên đến gần 32.000 người trong kỳ nghỉ lễ Giỗ Tổ - gấp ba lần so với các mùa cao điểm trước đó, là minh chứng rõ nét cho sức hút của điểm đến và sự phục hồi mạnh mẽ của ngành Du lịch. Thế nhưng, đằng sau con số ấn tượng ấy là những thách thức không nhỏ.

Ông Huỳnh Nam Thắng, Tổng giám đốc Sun Group khu vực miền Trung, thẳng thắn nhìn nhận: "Niềm vui sẽ không trọn vẹn nếu chúng ta không kịp thích ứng với áp lực về hạ tầng, vận hành và phục vụ. Nếu không chuẩn bị kỹ lưỡng, các đợt cao điểm sắp tới có thể dẫn đến tình trạng quá tải nghiêm trọng". Chính vì vậy, Sun Group đã gấp rút đầu tư thêm tuyến cáp treo số 8 và triển khai thi công tuyến cáp số 10, dự kiến nâng tổng công suất lên 40.000 khách/ngày. Đồng thời, một nhà hàng buffet mới với sức chứa tới 10.000 khách cũng được đưa vào khai thác. Doanh nghiệp này không chỉ tăng năng lực phục vụ mà còn tổ chức thêm các show diễn, hoạt động giải trí để giãn bớt dòng người tập trung ở một điểm duy nhất.

Tuy nhiên, theo đại diện Sở Du lịch Đà Nẵng, những giải pháp từ phía doanh nghiệp là chưa đủ. Một mình doanh nghiệp không thể "gồng gánh" toàn bộ bài toán điều tiết khách du lịch, nếu thiếu sự phối hợp, phân luồng và quản lý đồng bộ từ ngành chức năng và các đối tác du lịch. Ví dụ điển hình được chia sẻ từ một lãnh đạo ngành du lịch Đà Nẵng, trong chuyến công tác tại Thái Lan, ông được giới thiệu tour "lịch trình thông minh" nhân dịp lễ hội té nước Songkran. Theo đó, thay vì chen chúc trong ngày đầu tiên lễ hội - lúc cao điểm, du khách được gợi ý tham gia các tour khám phá rừng, bảo tồn sinh thái, làng nghề… với giá ưu đãi. Sau đó, khách mới trở lại trung tâm để hòa mình vào lễ hội. Kết quả là trải nghiệm trọn vẹn, không chen lấn, giá cả hợp lý và du khách hài lòng. Bài học rút ra là sự phối hợp giữa các doanh nghiệp, từ đơn vị lữ hành, khách sạn, đến điểm đến, cùng với chính quyền, sẽ giúp xây dựng lộ trình dịch chuyển của du khách khoa học, tránh hiện tượng "dồn toa" khiến hệ thống dịch vụ bị quá tải cục bộ.

Tại Nhật Bản, việc tổ chức các lễ hội truyền thống ở từng vùng cũng được lên kế hoạch kỹ lưỡng, chia đều thời điểm tổ chức, hạn chế trùng lặp, từ đó thu hút khách rải rác cả mùa, thay vì đổ dồn về một thời điểm. Điều này giúp đảm bảo nguồn lực phục vụ ổn định và tăng doanh thu đều cho các đơn vị.

Lộ trình và tầm nhìn dài hạn

Theo các chuyên gia, việc phân luồng du khách không thể chỉ mang tính ứng phó mùa vụ, mà cần có chiến lược dài hạn. Với những thành phố du lịch lớn như Đà Nẵng, TP.HCM, Nha Trang (Khánh Hòa)… việc quy hoạch lại các điểm đến, nâng cấp hạ tầng giao thông, phân cấp từng khu vực phục vụ cho nhóm khách riêng biệt là điều cần thiết.

Một lộ trình bền vững có thể bắt đầu từ những yếu tố như: Ứng dụng công nghệ vào điều phối khách, cần có hệ thống dữ liệu du lịch thời gian thực, cảnh báo số lượng khách tại các điểm du lịch, giúp du khách tự điều chỉnh lịch trình. Ứng dụng đặt tour, khách sạn có thể tích hợp đề xuất các điểm đến ít đông hơn, nhưng vẫn hấp dẫn, từ đó giãn mật độ tập trung. Thay vì chỉ tập trung tại một vài thành phố lớn, các địa phương cần xây dựng các cụm du lịch vệ tinh, chia sẻ lượng khách. Ví dụ, khi Đà Nẵng tổ chức lễ hội pháo hoa kéo dài 5 tuần, các tour trong ngày đến Hội An (Quảng Nam), Huế, Lý Sơn (Quảng Ngãi)… có thể phối hợp nhịp nhàng để du khách không chỉ "dồn về một chỗ".

Giá vé và dịch vụ linh hoạt theo khung giờ, ngày: Doanh nghiệp du lịch có thể áp dụng mức giá ưu đãi vào các ngày cận lễ hoặc khung giờ ít khách. Đây là cách hiệu quả để "rải" lượng khách và tối ưu hóa công suất dịch vụ. Cơ quan quản lý và doanh nghiệp cần truyền thông rõ ràng về lợi ích của việc trải nghiệm du lịch hợp lý, không chen lấn. Cần phổ biến rộng rãi các hành trình thay thế, các "điểm đến xanh", điểm mới nổi ít người biết. Câu chuyện phân luồng du khách không chỉ là giải pháp tạm thời để tránh ùn tắc, mà còn là chiến lược nâng cao chất lượng du lịch Việt Nam. Khi du khách cảm nhận được sự chuyên nghiệp trong tổ chức, sự thuận tiện trong di chuyển và được chăm sóc chu đáo, họ sẵn sàng quay lại và giới thiệu với bạn bè.

Bên cạnh đó, việc phân luồng còn mang lại lợi ích rõ rệt cho kinh tế địa phương, giúp các vùng lân cận hưởng lợi từ dòng khách lan tỏa, giảm chênh lệch phát triển giữa trung tâm và vùng ven. Quan trọng hơn cả, du lịch trở thành ngành kinh tế xanh, không đánh đổi môi trường và chất lượng sống của cư dân địa phương.

Phân luồng du khách không còn là "giải pháp tình thế" mà đã trở thành yêu cầu tất yếu, khi ngành Du lịch Việt Nam bước vào giai đoạn cạnh tranh khốc liệt và hội nhập toàn cầu. Để làm được điều đó, cần sự bắt tay thực chất giữa nhà nước - doanh nghiệp - cộng đồng địa phương. Có như vậy, du lịch Việt Nam mới phát triển bền vững, văn minh và đủ sức thu hút du khách trở lại nhiều lần. ■

Phân luồng du khách vào những dịp lễ, Tết là vấn đề ngành Du lịch cần chú ý

Bên cạnh đó, trong quá trình điều tra, khảo sát cũng phát hiện thêm thông tin khá tin cậy về con tàu khác bị đắm ở vùng biển Tân Thành - Cửa Đại, mở ra nhiều cơ hội để tìm kiếm thêm những di tích tàu đắm mới trên vùng này.

Những phát lộ ban đầu

Như *Văn Hóa* thông tin, ngày 26.12.2023, sóng biển đánh làm xuất lộ một phần tàu gỗ lớn chôn vùi trong lớp cát ở khu vực ven bờ biển Thịnh Mỹ, phường Cẩm An. Vị trí này hiện nằm trong khu vực công trình kè chống xói lở khẩn cấp bờ biển Cửa Đại. Đây là con tàu nghi tàu cổ tại khu vực ven biển gần bờ được phát hiện.

UBND tỉnh Quảng Nam đã giao Trung tâm Quản lý Bảo tồn di sản văn hóa (QLBTDSVH) Hội An chủ trì, phối hợp cùng các đơn vị chức năng khác thực hiện điều tra, khảo sát khảo cổ học và lấy mẫu phân tích ban đầu về địa điểm phát hiện di vật khu vực ven biển phường Cẩm An làm cơ sở để đánh giá đúng giá trị, hiện trạng, đề xuất các phương án, giải pháp cụ thể và phù hợp về tương lai con tàu Cẩm An. Khu vực phát hiện con tàu cổ là con dốc rất cao, có con đường đá đỏ (đường cái) được làm từ thời Pháp chạy ven biển hiện tại và đi qua vị trí xuất lộ con tàu rồi chạy dài sang mỏm đất nằm cách vị trí con tàu khoảng 200m về phía Tây Bắc. Khu vực này thuộc đất vườn nhà ông Trùm Đủ.

Do bờ biển sạt lở mạnh vào đất liền, lấn sâu hàng trăm mét nên người dân khu vực này cũng di dời. Lâu ngày do bão lụt, sóng biển đánh, đất cát bị trôi ra biển nên các khúc gỗ xếp hình giống xác tàu mới lộ diện. Hình dạng này xuất lộ sau khi nước dâng, sóng đánh vào gần bờ. Vào buổi chiều những ngày đầu tháng âm lịch, thủy triều lên sẽ che mất dấu của những cọc gỗ này. Đến thời điểm hiện tại, con tàu đã bị phủ lấp trở lại dưới biển. Con đường đá đỏ cũng được thể hiện rõ trên bản đồ Tourane (năm 1905). Chồng các lớp bản đồ nhiều thời kỳ, ảnh vệ tinh lên nền Google Earth, cho thấy vị trí con tàu cách mép nước biển khác nhau qua nhiều thời điểm, cùng với ký ức của người dân địa phương cho thấy rõ xu hướng từ thế kỷ XX đến nay biển xâm thực ngày càng mạnh, mặt khác xác nhận vị trí con tàu xưa kia không chỉ nằm sâu dưới đồi cát mà vào thời điểm năm 1905 có thể con tàu cách mép nước khoảng 700m - 800m.

Và vì thế, dù con tàu cổ Cẩm An bị đắm hay bỏ hoang thì thời điểm con tàu bị đắm hay bỏ hoang nhiều khả năng sớm hơn năm 1905, chí ít cũng vài thế kỷ. Cũng theo một số người dân địa phương, khu vực này trước đây là bãi ngang nên có thể có nhiều tàu đắm. Cũng trong khu vực này, thỉnh thoảng sóng biển đánh cũng làm xuất lộ trên bãi biển nhiều mảnh gốm sứ như tô, chén nguồn gốc Trung Quốc có niên

VỀ CON TÀU CỔ KHU VỰC BIỂN CẨM AN - HỘI AN:

Đây có thể tàu truyền thống Biển Đông

● **KHÁNH CHI**

Qua thám sát khảo cổ, giám định mẫu vật, bước đầu cho thấy con tàu cổ được phát hiện tháng 12.2023 ở khu vực ven biển phường Cẩm An, thành phố Hội An có niên đại thế kỷ XIV-XVI (tàu Cẩm An). Đây là di sản biển cực kỳ quan trọng không chỉ của Việt Nam mà của khu vực Đông Nam Á, là minh chứng cho lịch sử hàng hải và thương mại sôi động ở Biển Đông.

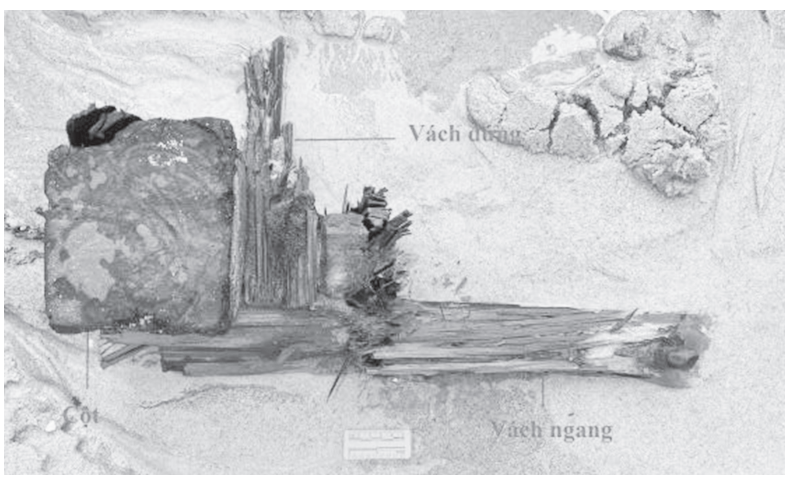
đại khoảng thế kỷ XVIII-XIX. Do toàn bộ con tàu đã bị chôn vùi trong lớp cát biển nên việc xác định vị trí con tàu mất nhiều thời gian và thực hiện với nhiều phương cách, hình thức như xăm khô, xăm nước, mở rãnh, liên tục gia cố vách bằng các bao kè, bơm rút nước để tránh nước biển tràn vào làm sạt lở vách,…

Hiện trường khu vực thân tàu nổi lên tháng 12.2023

Kết cấu tàu "độc, lạ"

Qua khảo sát, nhiều phát hiện lý thú được phát lộ theo cấu trúc con tàu. Như ở giang, là kết cấu gia cường theo chiều ngang cho tàu, góp phần tạo nên khung xương, kết nối chặt với các ván be nằm bên ngoài tạo thành vỏ tàu thuyền. Xuất lộ 5 giang thì có 2 giang là kiểu "giang kép", một giang có mặt cắt ngang thân hình vuông áp sát ván be của thân tàu, tiếp đến là giang có mặt cắt gần hình bán nguyệt. Đây là một cấu trúc giang rất lạ, chưa từng được ghi nhận trên các con tàu đắm ở vùng biển Đông Nam Á. Tàu Cẩm An tuy chưa xuất lộ đầy đủ, bước đầu nhận diện có 28 giang nên ước tính có thể có 12 khoang.

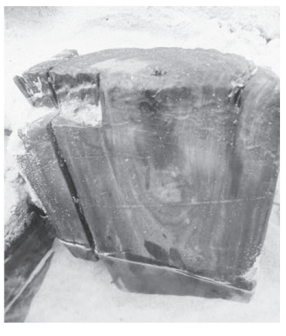

Cột vách ngang vách đứng

Bước đầu khảo sát có thể nhận thấy về cấu trúc tàu Cẩm An là tàu truyền thống Biển Đông, là kiểu thuyền buồm tích hợp kỹ nghệ đóng tàu truyền thống của Đông Nam Á với các kỹ nghệ đóng tàu truyền thống của Trung Quốc. Nhiều khả năng có niên đại giữa thế kỷ XIV-XV đến thế kỷ XVI. Về gỗ cấu tạo tàu, kết quả giám định của Viện Nghiên cứu Công nghiệp rừng cho thấy tàu Cẩm An được làm từ ba loại gỗ: Bằng lăng (dùng làm thanh giang); gỗ kiền kiền (ván be) và gỗ thông (boong, vách ngăn khoang). Thành phần gỗ chế tạo tàu có hai nguồn gốc: Gỗ nhiệt đới (bằng lăng, kiền kiền), gỗ ôn đới (gỗ thông).

Cấu trúc kiểu "giang kép"

Giang làm từ thân cây

Về cấu trúc tàu, giang có kích thước to lớn, dày 11,5-16cm, rộng 25- 31,5cm, bố trí rất dày hai bên mạn tàu, với khoảng cách không đều từ 35- 40cm. Điều này cho thấy tàu Cẩm An có một cấu trúc khung xương rất chắc chắn. Ngoài ra, tàu còn có cấu trúc "giang kép" chưa từng được ghi nhận trên các con tàu đắm ở vùng biển Đông Nam Á. Cấu trúc tàu Cẩm An thể hiện một số đặc điểm đặc trưng của kết cấu tàu thuyền truyền thống Đông Nam Á như lô mũi (sống mũi), thuyền có nhiều lớp ván be (ít nhất 2 lớp), ván be bao lô mũi, gỗ nhiệt đới làm cấu trúc chính của vỏ và khung xương thuyền như gỗ bằng lăng (săng lẻ) làm giang và gỗ kiền kiền làm ván be. Bên cạnh là một số đặc điểm đặc trưng của kết cấu tàu thuyền truyền thống Trung Quốc như vách ngang, sàn sa quạ, đinh sắt, kỹ thuật đóng đinh sắt xiên rìa cạnh ván và dùng gỗ thông làm vách ngang và sa quạ. Với những đặc điểm này cho thấy, thực chất tàu Cẩm An thuộc loại tàu truyền thống Biển Đông

Về kích thước con tàu, mạn trái đã xuất lộ với 28 giang, nếu 3 giang tạo được mỗi khoang dài lọt lòng 100cm và sâu lòng nhất có thể khoảng 160cm thì ước tính ít nhất tàu có 12 khoang, chiều dài hơn 17,8m. Tương đương kích thước một số tàu truyền thống Biển Đông niên đại thế kỷ XIV – XV – XVI. Tàu có lô mũi rộng khoảng 35cm, giang rất to và bố trí dày 2 bên mạn, ván be dày khoảng 7cm, sàn sa quạ và vách ngang dày 9cm,.. các liên kết chặt chẽ giữa ván be với giang, sa quạ và vách ngang cho thấy con tàu có kết cấu rất chắc chắn.

Đến nay, ở vùng biển Đông Nam Á đã phát hiện hơn 20 con tàu đắm được xác định là kiểu tàu truyền thống Biển Đông có niên đại giữa thế kỷ XIV đến thế kỷ XVI. Tuy còn khác biệt quan điểm về giới hạn niên đại hay thời gian bắt đầu xuất hiện kiểu tàu này vào giữa thế kỷ XIV hay cuối thế kỷ XIV, hay thế kỷ XV song giới hạn niên đại trên hay niên đại muộn nhất của kiểu tàu này ở Đông Nam Á đều dừng ở thế kỷ XVI. Con tàu Cẩm An có lẽ cũng không nằm ngoài khung niên đại này, nhiều khả năng có niên đại giữa thế kỷ XIV-XV đến thế kỷ XVI.

"Con tàu Cẩm An còn giữ được cấu trúc khá nguyên vẹn mà rất nhiều con tàu truyền thống Biển Đông, truyền thống Đông Nam Á và cả truyền thống Trung Quốc được phát hiện không có được may mắn này", báo cáo cho biết. Do vậy, sự tồn tại của tàu Cẩm An không chỉ là minh chứng cho một lịch sử hàng hải phát triển sôi động trước khi tiếp xúc với hàng hải phương Tây mà còn thực sự là "bảo vật" tàu cổ cực kỳ hiếm hoi và quý giá của Việt Nam đến nay còn được bảo tồn khá nguyên vẹn nhất không chỉ ở Việt Nam mà cả ở Đông Nam Á và Đông Á.

Trung tâm Quản lý di sản Hội An cho biết, vì tình hình khách quan nên đến nay chưa có kết quả niên đại C14, do vậy, cần tiếp tục thực hiện phân tích niên đại C14 giúp xác định tuổi chính xác của con tàu Cẩm An trong dòng chảy lịch sử. Hiện tại chưa phát hiện di vật trong con tàu, song bản thân sự tồn tại của con tàu tương đối nguyên vẹn chính là di sản tàu thuyền quan trọng nhất, độc đáo nhất Việt Nam, góp phần làm phong phú thêm kho tàng di sản văn hóa tại di sản văn hóa thế giới Hội An.

Tuy nhiên, sau hơn một năm được phát hiện, dù đã tiến hành khảo sát, phân tích và chứng minh nhiều giá trị của con tàu này, nhưng đến nay các cơ quan chức năng vẫn chưa thể tiến hành được công tác khai quật mà chỉ thực hiện khoanh vùng bảo vệ. Đến nay con tàu Cẩm An này vẫn đang bị lấp trong biển. Ông Phạm Phú Ngọc, Giám đốc Trung tâm quản lý di sản Hội An cho biết, trong điều kiện hiện tại, Trung tâm đề xuất chưa thực hiện công tác khai quật vì công tác bảo tồn, bảo quản hiện vật, phát huy giá trị sau khai quật rất khắt khe, tuân thủ những chuẩn mực khoa học, đòi hỏi rất nhiều điều kiện chuyên môn, nhân lực, vật lực, cơ sở hạ tầng,… thậm chí rất tốn kém. Với điều kiện thực tế, nếu khai quật xong mà không đảm bảo tốt các công đoạn bảo quản, bảo tồn sẽ dẫn đến hư hại, ảnh hưởng đến di sản khảo cổ học. Thậm chí ảnh hưởng đến việc bảo đảm bảo tồn tính nguyên gốc của di tích dựa trên kết quả khai quật, nghiên cứu khoa học.

Về điều này, ông Nguyễn Thanh Hồng, Giám đốc Sở VHTTDL Quảng Nam cũng cho biết, các cơ quan chuyên môn đều đề xuất chưa thực hiện khai quật tàu cổ Cẩm An vào thời điểm này. Trước mắt, nên bảo tồn tàu cổ Cẩm An như nguyên trạng, bảo vệ nguyên vẹn dưới lòng biển để tránh bị hư hại, biến dạng bởi tác động của môi trường và con người để khi nào có đủ điều kiện về bảo tồn và phát huy giá trị thì sẽ tái điều tra khai quật, nghiên cứu khảo cổ học, đưa ra phương hướng bảo tồn, phát huy giá trị phù hợp với tính chất và tình trạng bảo quản.

Trong quá trình khảo sát tàu Cẩm An, từ thông tin của người dân và hiện vật tiếp cận được, đoàn khảo sát đã có thêm những nghiên cứu, phát hiện về việc tồn tại một con tàu đắm khác tại vùng biển Hội An, khu vực ven bờ biển Tân Thành - Cửa Đại (gọi tắt tàu Tân Thành - Cửa Đại)…■

Gìn giữ giá trị lịch sử, văn hóa khi đặt tên sau sáp nhập

LTS: Sáp nhập đơn vị hành chính, đặc biệt là sáp nhập xã, phường là chủ trương cốt lõi nhằm tinh gọn bộ máy, tối ưu hóa nguồn lực và hướng tới phát triển bền vững. Trong quá trình này, nhiều danh xưng lâu đời sẽ không còn hiện diện trên bản đồ hành chính.

Cho dù vậy, những danh xưng ấy vẫn sẽ trường tồn. Mặt khác, việc sáp nhập, đặt tên cũng chính là mở ra cánh cửa mới để lan tỏa, làm giàu thêm bản sắc văn hóa trên những địa giới hành chính mới.

Bài 1: DANH XƯNG VÀ BẢN SẮC

PHƯƠNG ANH - SƠN THÙY - ĐINH AN

Tên gọi quê hương luôn là một miền nhớ thiêng liêng trong tiềm thức của mỗi người, không chỉ nhắc nhớ về cội nguồn mà còn là di sản, bản sắc văn hóa của mỗi vùng quê.

TP Huế sẽ có phường mới Phú Xuân sau khi sáp nhập sáu phường, nằm trên khu vực từng là thủ phủ Phú Xuân từ thời chúa Nguyễn

Trong quá trình sắp xếp đơn vị hành chính đang diễn ra, nhiều địa phương đã triển khai xin ý kiến, lắng nghe tiếng nói người dân như một kênh tham khảo quan trọng đối với việc đặt tên mới. Bởi sâu trong tâm khảm của mỗi người, dù danh xưng của miền quê nơi "chôn rau cắt rốn" có còn hiện hữu trên bản đồ hành chính hay không thì vẫn chẳng ai có thể "nhổ được tên làng ra khỏi vùng ký ức".

Cân nhắc, thấu đáo, thận trọng

Đi trên đường làng nhỏ hẹp, bao quanh là những bức tường đá ong nặng sắc thâm trầm, ông Kiều Quang Liệu, người dân xã Đường Lâm (thị xã Sơn Tây, Hà Nội) trò chuyện, tên gọi xã Đường Lâm sau sáp nhập vào đơn vị hành chính cơ sở Sơn Tây theo Nghị quyết vừa được thông qua sẽ không còn nữa. "Tên gọi Đường Lâm gợi nhớ một làng cổ lâu đời với nhiều nét văn hóa đặc sắc. Giá trị nghệ thuật của ngôi làng cổ mang đến cho những người dân niềm tự hào không gì đánh đổi được. Sau sáp nhập đơn vị hành chính, tên gọi xã Đường Lâm sẽ không còn, nhưng làng cổ Đường Lâm với danh xưng "Kẻ Mía", "một ấp hai vua" thì mãi tồn tại, với những bản sắc không thể phai nhòa".

Xã Đường Lâm sẽ sáp nhập vào đơn vị hành chính cơ sở Sơn Tây

Ông Liệu cho rằng, việc đặt tên ba đơn vị hành chính cấp xã vừa được thông qua tại Nghị quyết của HĐND thị xã Sơn Tây, gồm Sơn Tây, Tùng Thiện, Đoài Phương nhận được sự đồng thuận của người dân bởi đây là những danh xưng tiêu biểu, gắn với truyền thống lâu đời của vùng văn hóa xứ Đoài. Trong đó, thành lập đơn vị hành chính cơ sở Sơn Tây sẽ đáp ứng yêu cầu phát triển đô thị văn hóa, lịch sử gắn với bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa xứ Đoài, trọng tâm là thành cổ Sơn Tây, làng cổ Đường Lâm, đền Và. "Danh xưng Sơn Tây lưu giữ dấu ấn văn hóa, lịch sử của một vùng đất cổ với chiều dài trên 550 năm, khơi dậy niềm tự hào sâu sắc về mảnh đất xứ Đoài xưa. Người dân tin rằng, tên gọi Sơn Tây sau sáp nhập cũng đồng thời là thông điệp, định hướng tạo động lực cho sự phát triển, bảo tồn giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống lâu đời trên những miền đất cổ…", ông Liệu bày tỏ.

Ông Đỗ Vĩnh, nguyên cán bộ Thị ủy Sơn Tây cho hay, danh xưng của những miền quê, đặc biệt là những vùng đất cổ luôn mang một ý nghĩa thiêng liêng. Mỗi cái tên đều hàm chứa bản sắc văn hóa riêng có, là những di sản mà các thế hệ đã tiếp nối gìn giữ, bảo tồn. Do vậy, việc lựa chọn, đặt tên rất cần được cân nhắc kỹ lưỡng, đảm bảo yêu cầu của quá trình sáp nhập cũng như giữ gìn được nhiều nhất giá trị cốt lõi về văn hóa, lịch sử. Tại Sơn Tây, ngoài danh xưng Sơn Tây thì hai tên gọi khác là Tùng Thiện, Đoài Phương cũng nhận được sự đồng thuận của cộng đồng. "Mỗi cái tên đều toát lên bản sắc, truyền thống văn hóa lâu đời. Đây là vấn đề căn cốt mà những nhà làm chính sách, người quản lý ở cơ sở cần chú trọng, tránh để xảy ra những điều đáng tiếc", ông Vĩnh nhấn mạnh.

> *"… Mỗi danh xưng gắn với bản sắc cũng là một cách thức giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử, để các thế hệ mai sau luôn trân trọng, gìn giữ và phát huy. Đó chính là tinh thần hướng đến sự lan tỏa, làm giàu bản sắc văn hóa và phát triển bền vững từ việc triển khai chủ trương sáp nhập các đơn vị hành chính đang diễn ra trong cả nước."*
>
> **(GS.TS TỪ THỊ LOAN)**

Đặt tên sáp nhập đang là câu chuyện thời sự được quan tâm ở nhiều địa phương, vùng miền. Tại TP Huế, vùng đất in đậm dấu ấn của di sản, giá trị văn hóa lâu đời, khát khao giữ gìn nét đẹp truyền thống qua những danh xưng được nhiều người dân bày tỏ. Sau sắp xếp đơn vị hành chính, nhiều tên phường, xã mới ở TP Huế đã được đặt tên gắn liền với vùng đất văn hóa, di sản của xứ Thuận Hóa xưa, Kinh đô Huế sau này. 133 đơn vị hành chính cấp xã sau sắp xếp còn 40 đơn vị, gồm 21 phường và 19 xã. Điều đáng mừng là ngoài những cái tên cũ của những vùng đất cổ được giữ lại, còn những cái tên tưởng chừng như "ngủ quên", nay được đề xuất. Như vậy, Huế vẫn còn những địa danh gợi nhớ các giá trị văn hóa, lịch sử qua những tên gọi như Phong Điền, Hương Trà, Hương Thủy, Phú Vang, Phú Lộc, Nam Đông, Quảng Điền, Phú Xuân, Thuận Hóa...

Bên cạnh đó, những cái tên Hóa Châu, Đan Điền, Kim Trà… đã từng được đặt hơn 500 năm trước nay được đề xuất sử dụng. Xã mới được đặt tên là Đan Điền trên cơ sở sáp nhập bốn xã của huyện Quảng Điền. Đan Điền là địa danh từng xuất hiện từ thời nhà Lê. Theo Ô Châu cận lục của Lê Quý Đôn, huyện Đan Điền lúc đó có 52 làng, xã. Thời chúa Nguyễn Hoàng vào xứ Đàng Trong thì Đan Điền đổi tên thành Quảng Điền. Trong đề án, ngoài việc đặt tên xã mới Đan Điền thì TP Huế cũng giữ lại tên Quảng Điền cho một xã mới khác sau khi sắp xếp, sáp nhập các xã Quảng Phước, Quảng An, Quảng Thọ và thị trấn Sịa. Người dân Huế cũng "nức lòng" khi tên Kim Trà được đặt cho phường mới sau khi sáp nhập ba phường của thị xã Hương Trà. Kim Trà đã xuất hiện từ rất sớm dưới thời Lê, là tên gọi cũ của thị xã Hương Trà hiện nay, gắn với yếu tố truyền thống lịch sử, văn hóa lâu đời. Trong cuốn "Dư địa chí" năm 1435 của Nguyễn Trãi đã có tên huyện Kim Trà, cho đến đời chúa Nguyễn Phúc Nguyên

đổi tên thành huyện Hương Trà. Việc đặt tên Kim Trà để "nhắc" lại địa danh đầu tiên của vùng đất, giúp các thế hệ sau này nhớ về vùng đất mà các bậc tiền nhân đã lập nên.

Tên gọi Hóa Châu được đặt cho phường mới trên cơ sở sáp nhập phường Hương Phong, Hương Vinh và xã Quảng Thành cũng được hoan nghênh bởi phù hợp với văn hóa, lịch sử của địa phương. Nơi đây từng tồn tại thành Hóa Châu mang đậm dấu ấn lịch sử, văn hóa Chăm-pa.

"Căn cước" văn hóa cho một vùng đất

Nhiều tên mới theo đề án sắp xếp lại đơn vị hành chính của TP Huế gắn liền với địa danh có bề dày lịch sử hơn 700 năm Thuận Hóa - Phú Xuân - Huế. Nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa cho rằng, ngoài lấy lại tên huyện, thị xã hiện tại, hay tên gắn với lịch sử lâu đời của vùng đất thì nhiều địa danh nổi tiếng của Huế cũng đã được giữ lại đặt tên cho phường mới như Vỹ Dạ, Kim Long, Thanh Thủy… Ông nhấn mạnh, khi việc đặt tên được nghiên cứu kỹ càng, phù hợp với văn hóa, lịch sử chắc chắn sẽ nhận được sự đồng thuận của cộng đồng.

Một số ý kiến lại bày tỏ tiếc nuối đối với việc đặt tên ở huyện miền núi A Lưới, vùng đất nổi tiếng trong lịch sử hào hùng của TP Huế. Từ 18 xã, thị trấn sắp xếp còn năm xã và giữ tên gọi A Lưới có đánh số từ 1 - 5. Theo ông Hồ Đăng Thanh Ngọc, Chủ tịch Liên hiệp các Hội VHNT TP Huế, một số văn nghệ sĩ cũng băn khoăn với cách đặt tên ở huyện A Lưới, việc đánh số là chưa thấu đáo, chưa chú ý và bỏ qua hồn cốt di sản văn hóa của đồng bào dân tộc thiểu số nơi đây. TP Huế đang xây dựng và phát triển thành phố trực thuộc Trung ương trên nền tảng di sản văn hóa, vì vậy các tên gọi cần phải mang hàm lượng văn hóa cao. Đó chính là căn cước văn hóa cho một vùng đất và sẽ gắn bó nhiều thế hệ.

Lắng nghe cộng đồng đang là phương án gợi mở thiết thực. Bởi hơn ai hết, người dân sẽ am hiểu, nắm giữ và nâng niu nhiều nhất giá trị, bản sắc văn hóa quê hương, trong đó có những danh xưng. Tại tỉnh vùng cao Đông Bắc - Lạng Sơn, người dân bày tỏ mong muốn giữ lại những tên gọi truyền thống sau sáp nhập, bởi những cái tên đã gắn bó với lịch sử và bản sắc quê hương. Những tên gọi "gắn số" khô khan, đại trà được dự kiến đặt tên cho những miền quê vốn giàu bản sắc văn hóa như Hữu Lũng 1, Hữu Lũng 2, Bắc Sơn 1, Bắc Sơn 2, Văn Lãng 1, Văn Lãng 2... ít nhiều dẫn đến băn khoăn, bởi số đếm thì vô hồn, sẽ không đủ sức "gánh vác" sứ mệnh thể hiện dấu ấn bản sắc, hay những giá trị lịch sử, văn hóa.

TP Vinh (Nghệ An) cũng đã quyết định đổi tên phường đặt theo số thứ tự sang phương án đều có chữ "Vinh". Sau khi nghe ý kiến từ dư luận, địa phương này dự kiến điều chỉnh và đặt tên các đơn vị hành chính mới gồm các phường Trường Vinh, Thành Vinh, Vinh Hưng, Vinh Phú, Vinh Lộc, cùng với phường Cửa Lò giữ nguyên như đề xuất ban đầu. Cách đặt tên này được nhìn nhận là sự kế thừa lịch sử, chuyển tiếp từ những cái tên đã ăn sâu vào tiềm thức văn hóa. 13/20 huyện, thành phố và thị xã ở Nghệ An cũng đang nghiên cứu, đổi tên các đơn vị hành chính cấp xã sau sáp nhập không còn đánh số thứ tự như trước để lấy ý kiến cử tri.

GS.TS Từ Thị Loan, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Văn hóa Thăng Long nhìn nhận, việc sáp nhập đơn vị hành chính, đặc biệt là sáp nhập xã, phường chắc chắn sẽ dẫn đến những thay đổi. Trong đó, sẽ không còn nữa nhiều cái tên vốn được mỗi người con khi xa quê vẫn luôn "gánh" theo trong mỗi hành trình, và cả trong tiềm thức của họ. Điều này đặt ra yêu cầu đối với các địa phương trong quá trình sáp nhập rất cần nỗ lực để chọn lựa, giữ gìn được những cái tên mang tính biểu tượng, có bề dày lịch sử, chứa đựng những lớp trầm tích văn hóa sâu xa, gắn bó cội rễ với vùng đất đó. Những cái tên được nhiều địa phương chọn giai đoạn sau này như Thắng Lợi, Đoàn Kết… thì có thể sắp xếp vào những danh xưng cổ, mang tính bao trùm và gắn với bản sắc văn hóa vùng miền nhiều hơn. "Những cái tên đi sâu vào lịch sử, tâm thức và niềm tự hào của người dân rất cần được giữ lại, bởi đó chính là những di sản văn hóa ngàn đời. Đơn cử như tại Hà Nội, những cái tên như Đống Đa, Ba Đình, Hoàn Kiếm, Hai Bà Trưng…, hay những địa danh như Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Ô Chợ Dừa, Ngọc Hà là những tên gọi chứa đựng bề dày truyền thống, đều cần thiết gìn giữ", GS.TS Từ Thị Loan chia sẻ.

Bà Loan cũng bày tỏ tiếc nuối khi "ngân hàng" tên gọi gắn liền với bản sắc văn hóa, lịch sử của nhiều vùng đất vốn rất giàu có, thế nhưng nhiều địa phương lại lựa chọn cách đặt tên đánh số, hoặc ghép tên cơ học. "Những cách đặt tên này không chỉ thể hiện sự máy móc, vô cảm mà phần nào còn lãng phí cơ hội lưu giữ được những danh xưng lịch sử. Điều này rất quý giá bởi mỗi hầu hết tên gọi của những địa danh lâu đời đều thể hiện bản sắc văn hóa Việt, rất khác biệt với cách đặt tên cơ học tại một số thủ đô của nhiều quốc gia như Pháp, Mỹ… Chưa kể, mỗi danh xưng gắn với bản sắc cũng là một cách thức giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử, để các thế hệ mai sau luôn trân trọng, gìn giữ và phát huy. Đó chính là tinh thần hướng đến sự lan tỏa, làm giàu bản sắc văn hóa và phát triển bền vững từ việc triển khai chủ trương sáp nhập các đơn vị hành chính đang diễn ra trong cả nước", GS.TS Từ Thị Loan lưu ý. ■ *(Còn tiếp)*

Mở ra "kho báu" ở di chỉ Quỳnh Văn

● **PHẠM NGÂN**

Quỳnh Văn (Quỳnh Lưu, Nghệ An) là vùng đất in dấu chân tổ tiên từ hàng nghìn năm trước nay đang trở thành tâm điểm khảo cổ học. Sau khi được khai quật, lớp trầm tích thời gian được khơi mở, mang theo những câu chuyện về người tiền sử và đời sống về tâm linh thuở sơ khai.

Hơn một tháng qua, Bảo tàng Nghệ An phối hợp với Trường Đại học KHXH&NV (Đại học Quốc gia Hà Nội) cùng các chuyên gia quốc tế từ Khoa Khảo cổ học và Nhân học (Đại học Quốc gia Australia) đã phát hiện khảo cổ có giá trị. Theo nhận định sơ bộ, Bảo tàng Nghệ An cho biết, dưới độ sâu hơn 3m tại thôn 6, xã Quỳnh Văn, hai hố khai quật với diện tích 18m² đã phơi bày chín bộ di cốt người cổ nằm trong tư thế bó gối, hình thức mai táng đặc trưng của nền văn hóa Quỳnh Văn.

Ở hố khai quật thứ hai, cảnh tượng hiện ra như một "nghĩa trang" cổ xưa: Ba bộ hài cốt xếp chồng lên nhau, ngăn cách bằng lớp đất mỏng, được bao quanh bởi hàng trăm vỏ nhuyễn thể, những vật liệu có thể mang ý nghĩa tâm linh sâu sắc với cư dân thời tiền sử. Không chỉ là phương tiện mai táng, vỏ sò, ốc biển còn được chế tác thành đồ trang sức, khắc họa phần nào vẻ đẹp thẩm mỹ và tín ngưỡng sơ khai của cộng đồng cư dân cổ ven biển. Bên cạnh đó, những công cụ lao động như rìu đá, chày nghiền, mảnh tước, dấu tích bếp lửa… tiếp tục bổ sung vào kho tư liệu sống động về đời sống sinh hoạt, lao động của người xưa.

Bảo tàng Nghệ An cho biết: Những gì vừa được khai quật không chỉ là chứng tích vật chất mà còn là sự trở về của một nền văn hóa đã từng rực rỡ trong chiều sâu của thời gian. Phát hiện lần này không chỉ có giá trị khoa học lớn mà còn mang ý nghĩa nhân văn sâu sắc. Mỗi bộ di cốt là một câu chuyện chưa kể, một nhân chứng "thời gian" cho sự hiện diện của con người trên vùng đất này hàng ngàn năm trước. Những lớp đất chồng chất lên nhau qua thời gian giờ đây như đang "nói", kể về một nền văn hóa từng rực rỡ văn hóa Quỳnh Văn, nền văn hóa tiêu biểu của cư dân nguyên thủy ven biển, từng phát triển rực rỡ trong khoảng 5.500 - 3.500 năm trước. Sắp tới, toàn bộ hiện vật và di cốt sẽ được mang đi kiểm định bằng phương pháp phóng xạ C14 (Carbon-14) nhằm xác định niên đại một cách chính xác, đồng thời tiến hành các nghiên cứu sâu hơn về đặc trưng nhân chủng học, tín ngưỡng và sinh hoạt của cư dân cổ đại.

Với các nhà nghiên cứu, đây là nguồn tư liệu vô giá, mở ra cánh cửa khám phá sâu rộng về lịch sử, nhân chủng học và văn hóa của cư dân cổ đại ven biển. Còn với người dân Quỳnh Văn, những phát hiện này là minh chứng hùng hồn cho một dòng chảy văn hóa bền bỉ chưa từng bị đứt đoạn trên mảnh đất quê hương. Bà Nguyễn Thị Thu, người dân xã Quỳnh Văn chia sẻ: "Khi nghe tin các nhà khảo cổ phát hiện di cốt tổ tiên ngay trên mảnh đất mình đang sống, chúng tôi vừa bất ngờ, vừa tự hào. Giờ đây, cả làng đang chờ đợi từng thông tin mới được công bố, ai cũng mong muốn làm gì đó để góp phần gìn giữ di sản này". Từ niềm tự hào sâu sắc ấy, người dân Quỳnh Văn đang từng ngày dõi theo các kết quả nghiên cứu với tinh thần trách nhiệm và ý thức cộng đồng mạnh mẽ. Bởi hơn cả những lớp đất vừa được lật mở, những gì được tìm thấy là phần ký ức thiêng liêng của tổ tiên cần được đánh thức, trân trọng và truyền lại cho thế hệ mai sau. Không chỉ lưu giữ trong sách vở hay hiện vật trưng bày, mà sống động trong trái tim và tâm thức của cả thế hệ sau.

Dấu mốc khai quật lần này nối dài chuỗi hành trình nghiên cứu về Quỳnh Văn, một trong những cái nôi khảo cổ học của Việt Nam. Những năm 1930-1932, nhà khảo cổ người Pháp Madeleine Colani đã lần đầu tiên đặt chân đến vùng đất này, khai quật các địa điểm cồn sò điệp tại Cầu Giát. Đến năm 1963, nhà khảo cổ Phan Ngọc Liễn phát hiện thêm di vật đá và xương, mở ra các đợt khai quật quy mô lớn của Viện Khảo cổ học, đưa Quỳnh Văn trở thành tên gọi chính thức cho một nền văn hóa.

Ông Nguyễn Trọng Cường, Giám đốc Bảo tàng Nghệ An cho biết: Quỳnh Văn, cái tên vốn đã ăn sâu vào địa chí Nghệ An nay lại một lần nữa được nhắc lên đầy tự hào. Không chỉ là một điểm khảo cổ, đó là một "cánh cổng thời gian", nơi quá khứ vang vọng trong từng di vật, từng thớ đất, và trong cả trái tim những người hôm nay đang nỗ lực hồi sinh những ký ức nghìn năm tuổi. ■

Tiến hành khai quật tại di chỉ khảo cổ học Quỳnh Văn **Ảnh: MẠNH HÀ**

Tổ quốc nhìn từ biển - 70 năm một lời thề

Chương trình nghệ thuật chính luận *Lời thề giữ biển* kể về hành trình 70 năm anh dũng, mưu trí, sáng tạo, làm chủ vùng biển của Hải quân nhân dân Việt Nam sẽ được truyền hình trực tiếp lúc 20h10 ngày 5.5 trên kênh VTV1, với sự tham gia của nhiều nhân chứng lịch sử.

Xuất hiện trực tiếp trong chương trình, Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân Trần Quang Khải sẽ bật mí phương pháp đã giúp ông và đồng đội tiêu diệt tàu chở dầu 15.000 tấn của Mỹ. Đây là sự kiện chấn động, được báo chí Hoa Kỳ lúc đó đưa tin rầm rộ. Để giúp khán giả hiểu hơn về tinh thần giữ biển của bộ đội Hải quân hôm nay, ê kíp sản xuất đã theo chân Đoàn công tác số 8 đến với quần đảo Trường Sa. Những gương mặt trẻ khác của Hải quân cũng xuất hiện trong chương trình, đại diện cho thế hệ bộ đội hải quân giàu trí tuệ, bản lĩnh và vững vàng ý chí làm chủ vùng biển. *Lời thề giữ biển* có sự tham gia của các nghệ sĩ: NSND Quang Thọ, Hòa Minzy, Phạm Thu Hà, OPlus, NSƯT Phương Anh, Dàn nhạc giao hưởng Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam...

HÀ MY

Liveshow nhạc cách mạng *Đất nước trọn niềm vui*

Kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước và 135 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh, bộ ba "nhạc đỏ" Đăng Dương - Trọng Tấn - Việt Hoàn sẽ hội ngộ trong đêm nhạc cách mạng *Đất nước trọn niềm vui* diễn ra vào ngày 24.5, tại Cung Văn hóa Lao động hữu nghị Việt Xô (Hà Nội) với nhiều câu chuyện lịch sử được kể bằng âm nhạc.

Đêm nhạc sẽ giới thiệu loạt ca khúc của thời kỳ chống Mỹ như: *Hành khúc ngày và đêm* (Phan Huỳnh Điểu); *Đường chúng ta đi* (Huy Du); *Cùng hành quân giữa mùa xuân* (Cẩm La); *Tình ca* (Hoàng Việt); *Đất nước trọn niềm vui* (Hoàng Hà)... Đạo diễn âm nhạc, nhạc sĩ Sơn Thạch cho biết, chương trình như thước phim lịch sử được kể bằng âm nhạc về hành trình gian khổ của đoàn quân giải phóng cho đến ngày thống nhất đất nước. Các bài hát sẽ đưa khán giả đến từng vùng, miền khác nhau theo lộ trình thời gian và không gian để cảm nhận được nhịp bước của cuộc hành quân...

QUANG ANH

SỨC SỐNG MÃNH LIỆT CỦA DÒNG NHẠC CÁCH MẠNG:

Bản hùng ca với sắc màu tuổi trẻ

● **MINH ANH; ảnh: TRẦN HUẤN**

Giữa nhịp sống sôi động của âm nhạc Việt đương đại, có một làn gió tưởng chừng lặng lẽ lại đang âm thầm thổi bừng sức sống: Dòng nhạc cách mạng. Không ồn ào, không chạy theo thị hiếu, nhưng những giai điệu hào hùng một thời dần trở lại, thắp lên niềm tự hào và xúc cảm trong trái tim người nghe...

Những nghệ sĩ trẻ mang tới làn gió mới cho dòng nhạc cách mạng . Trong ảnh: Ca sĩ Võ Hạ Trâm và Đông Hùng thể hiện ca khúc "Viết tiếp câu chuyện hòa bình"

Điều đặc biệt hơn cả, chính những nghệ sĩ trẻ - với tư duy nghệ thuật hiện đại và tinh thần sáng tạo - đã khoác lên những ca khúc quen thuộc một diện mạo mới, khiến âm nhạc cách mạng không chỉ sống lại, mà còn lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng. Mỗi tiết mục là một cuộc đối thoại giữa quá khứ và hiện tại, giữa ký ức và khát vọng, khiến khán giả không khỏi rung động và tự hào.

Làn gió mới cho "nhạc đỏ"

Tại chương trình nghệ thuật *Rạng rỡ non sông Việt Nam* diễn ra trong Đại lễ chào mừng 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2025) vào sáng 30.4 tại thành phố Hồ Chí Minh, ca sĩ trẻ Phương Mỹ Chi đã tạo nên không khí tươi mới và đầy bất ngờ khi kết hợp cùng rapper Double2T trong ca khúc *Mùa xuân trên thành phố Hồ Chí Minh*. Màn trình diễn độc đáo này nhanh chóng tạo thành hiện tượng, thu hút hơn 135.000 lượt xem trên YouTube và vượt quá 600.000 lượt xem trên Facebook. Vô số video ghi lại khoảnh khắc này cũng nhận được hàng trăm nghìn lượt xem, like và bình luận, cho thấy sự đón nhận nồng nhiệt từ khán giả.

Cũng trong tối 30.4, Phương Mỹ Chi tiếp tục mang đến màn trình diễn đầy cảm xúc tại chương trình nghệ thuật "Vũ hội khăn rằn" với ca khúc *Máu đỏ da vàng*, truyền tải mạnh mẽ thông điệp về lòng yêu nước, sự kiên cường của người Việt và niềm tự hào về bản sắc dân tộc. Chia sẻ về hai màn trình diễn, Phương Mỹ Chi cho biết, cô vô cùng xúc động khi được hòa mình vào không khí hào hùng, thiêng liêng của dân tộc. Đặc biệt, *Mùa xuân trên thành phố Hồ Chí Minh* là một trong những bài hát đong đầy niềm tự hào và hạnh phúc nhất mà cô từng thể hiện. Hình ảnh hàng nghìn lá cờ đỏ tung bay phấp phới cùng những tràng vỗ tay nồng nhiệt của khán giả đã khiến cô thấy mình được là một phần nhỏ bé góp vào dấu son lịch sử…

Viết tiếp câu chuyện hòa bình cũng đã được ca sĩ Võ Hạ Trâm và Đông Hùng cùng tập thể nghệ sĩ thể hiện đầy hào hùng và máu lửa. Bản ghi lại ca khúc này ngay lập tức lọt Top 10 Âm nhạc thịnh hành trên YouTube và thu hút hàng triệu lượt xem trên các nền tảng. Phiên bản do ca sĩ Nguyễn Duyên Quỳnh thể hiện trước đó cũng đứng thứ 8 top Âm nhạc thịnh hành trên YouTube và bất ngờ gây sốt trên mạng xã hội, vượt 2 tỉ lượt xem trên cả YouTube, Facebook và TikTok…

Vào tối 29.4, một trong những điểm nhấn của chương trình nghệ thuật đặc biệt *Mùa xuân thống nhất* diễn ra tại Công viên Sáng tạo, TP Hồ Chí Minh, là sự xuất hiện của nhóm nghệ sĩ "Anh trai vượt ngàn chông gai", gồm NSND Tự Long, Hà Lê, Soobin, Hồng Sơn, cùng với nhóm hợp xướng thể hiện ca khúc *Niềm tin chiến thắng*, tạo nên một bản hòa ca vừa trang trọng vừa gần gũi, chạm đến trái tim người xem. Các nghệ sĩ Đức Phúc, Phạm Anh Duy, Phạm Đình Thái Ngân, Captain Boy (từ chương trình "Anh trai say hi") đã cùng nhau thể hiện ca khúc *Tự hào là người Việt Nam,* truyền tải tinh thần đoàn kết, ý chí kiên cường và khát vọng vươn lên trong thời đại mới. Tại đây, nữ ca sĩ Hòa Minzy cũng đã nhận được nhiều lời khen ngợi khi thể hiện đầy cảm xúc bài hát *Xuân chiến khu.* Cô cũng gây ấn tượng khi hát ca khúc *Rừng xanh vang tiếng Ta Lư* cùng NSND Thanh Hoa tại chương trình "Điểm hẹn Bắc - Nam" tại Hà Nội ngày 22.4…

Sợi dây kết nối thế hệ

Những ngày vừa qua, nhiều ca sĩ, nghệ sĩ đã cho ra mắt những dự án, MV ý nghĩa, khơi gợi niềm tự hào dân tộc và lan tỏa tinh thần yêu nước trong cộng đồng. Trong đó, nhóm nhạc OPlus ra mắt dự án âm nhạc đặc biệt mang tên #VN1945, "làm mới" dòng nhạc cách mạng, có điểm đầu nhưng không giới hạn điểm cuối. OPlus sẽ kéo dài, mở rộng dự án này như một sứ mệnh lan tỏa đến với khán giả và cả giới nghệ sĩ, những người làm văn hóa trẻ tuổi. Mở đầu dự án là 7 ca khúc, trong đó có 5 bài hát nổi tiếng: *Đoàn Vệ quốc quân, Tiếng chày trên sóc Bom Bo, Tình ca, Nơi đảo xa, Bài ca Hồ Chí Minh*, cùng hai ca khúc mới do chính OPlus sáng tác: *Những chiến binh Lạc Hồng, Người là ánh sáng.*

Bên cạnh đó, các ca khúc cách mạng do ca sĩ Tùng Dương thể hiện cũng trở nên "viral" trong những ngày gần đây. Khoảng một năm trước, Tùng Dương từng gây sốt với ca khúc *Khát vọng tuổi trẻ* qua phong cách phối khí hiện đại, thì năm nay, bên cạnh giọng hát của anh, MV *Khát vọng tuổi trẻ* với phần hình ảnh được tạo dựng bằng trí tuệ nhân tạo (AI) do các bạn trẻ sáng tạo đã nhanh chóng lọt top 6 Bảng xếp hạng âm nhạc thịnh hành YouTube.

Tiếp nối cảm hứng yêu nước và tự hào lịch sử, ngày 28.4 vừa qua, nam ca sĩ tiếp tục ra mắt MV *Cho con là người Việt Nam* của nhạc sĩ Trương Quý Hải, với phần phối khí của nhạc sĩ Nguyễn Hữu Vượng. Ca khúc được làm mới với phần phối khí kết hợp giữa giao hưởng, rap và nhạc cụ dân tộc đàn tranh và sáo trúc. Hạnh phúc khi các ca khúc đều được đón nhận nồng nhiệt trên các nền tảng trực tuyến, Tùng Dương chia sẻ: "Trong những ngày ý nghĩa trọng đại này, lòng yêu nước luôn được thể hiện theo nhiều phương cách khác nhau và âm nhạc luôn là sức mạnh kết nối các thế hệ để cùng lan tỏa tình yêu đất nước".

Dịp này, ca sĩ Đức Tuấn phát hành album "50", gồm những ca khúc cách mạng quen thuộc như *Tiến quân ca, Những ánh sao đêm, Đường chúng ta đi, Dáng đứng Việt Nam, Cùng hành quân đi giữa mùa xuân...* Ca sĩ Nguyễn Phi Hùng cũng ra mắt MV *Hành khúc tuổi trẻ Việt Nam*; ca sĩ Phan Đinh Tùng giới thiệu MV *Một vòng Việt Nam* với sự kết hợp nhạc cụ hiện đại với bộ sưu tập nhạc cụ truyền thống…

Qua những cách tân, bản phối mới mẻ và phong cách trình diễn đa dạng của các nghệ sĩ trẻ, những ca khúc "nhạc đỏ" đã mang một diện mạo mới, truyền tải sinh động và hấp dẫn tinh thần yêu nước, niềm tự hào dân tộc. Sức hút lớn của các màn trình diễn trên những nền tảng số đã cho thấy dòng chảy âm nhạc cách mạng vẫn thấm sâu, lay động mạnh mẽ bao trái tim người Việt. ■

Những thước phim viết nên sử thi dân tộc

● **PHƯƠNG ANH**

Ra đời giữa khói lửa chiến tranh, Điện ảnh cách mạng Việt Nam không chỉ là chứng nhân, mà còn là người đồng hành bền bỉ cùng từng bước ngoặt lịch sử trong các cuộc kháng chiến vĩ đại của dân tộc. Mỗi khuôn hình, mỗi thước phim là kết tinh từ lòng yêu nước nồng nàn, khát vọng hòa bình mãnh liệt và niềm tin son sắt vào một ngày mai độc lập, tự do.

"Chung một dòng sông", bộ phim điện ảnh đầu tiên của miền Bắc sau năm 1954 và cũng là phim truyện đầu tiên của Điện ảnh cách mạng Việt Nam ra mắt đúng dịp kỷ niệm 5 năm Hiệp định Genève

Những nghệ sĩ - chiến sĩ điện ảnh đã mang cả trái tim và sinh mệnh của mình ra chiến trường. Họ lặng lẽ ghi lại hiện thực ác liệt bằng ống kính và tâm hồn người nghệ sĩ, để rồi tạo nên những bộ phim không chỉ có giá trị nghệ thuật, mà còn là di sản lịch sử vô giá. Trong mưa bom bão đạn, giữa những trận tuyến rực lửa, có những khuôn hình được đánh đổi bằng máu và cả sự hy sinh. Nhưng chính từ những mất mát ấy, điện ảnh cách mạng đã thắp lên ngọn lửa thiêng liêng của lòng yêu nước, làm sống dậy tinh thần bất khuất và ý chí kiên cường của cả một dân tộc đang khát khao thống nhất non sông.

Lao trong súng bom, lửa đạn

TS.NSƯT Nguyễn Thị Thu Hà (Bộ VHTTDL) cho biết, năm 2025 - Đại lễ kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2025) cũng là dấu mốc 50 năm điện ảnh Việt Nam thống nhất, ghi dấu những chuyển động, phát triển không ngừng của nền "Nghệ thuật thứ bảy" luôn đồng hành cùng lịch sử đất nước.

Theo TS.NSƯT Nguyễn Thị Thu Hà, Điện ảnh cách mạng Việt Nam khai sinh từ trong khói lửa chiến tranh của cuộc kháng chiến chống Pháp trường kỳ. Điện ảnh Đồi Cọ lúc bấy giờ hầu hết là những nhân sĩ, trí thức, văn nghệ sĩ, những người lính trẻ lên chiến khu, đi theo "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Họ làm điện ảnh từ tình yêu Tổ quốc, với niềm tin cháy bỏng đi tới hòa bình, độc lập, tự do. Từ chiến khu Việt Bắc đến đường Trường Sơn, từ chiến trường Điện Biên Phủ đến Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử, những tác phẩm điện ảnh được làm trong gian khổ, những thước phim được quay tại chiến trường thể hiện khát vọng thống nhất non sông. Đội ngũ làm điện ảnh đã trưởng thành cùng hai cuộc kháng chiến vĩ đại của dân tộc.

PGS.TS Đỗ Lệnh Hùng Tú, Chủ tịch Hội Điện ảnh Việt Nam khẳng định: "Các loại hình điện ảnh bao gồm phim tài liệu, phim truyện, hoạt hình… đã đồng hành với cuộc kháng chiến vĩ đại, phản ánh những mốc son trong cuộc chiến tranh vệ quốc của dân tộc. Trong lửa đạn, khói bom, các chiến sĩ điện ảnh đã quay những thước phim quý báu, trở thành nguồn tư liệu mãi mãi sống cùng lịch sử".

Chủ tịch Hội Điện ảnh Việt Nam xúc động bày tỏ, nhiều nghệ sĩ đã có những tác phẩm để đời. Với tinh thần dũng cảm, hy sinh quên mình, họ đã hoàn thành vẻ vang nhiệm vụ của người nghệ sĩ - chiến sĩ trên các chiến trường ác liệt. Những hình ảnh, thước phim nhiều khi phải đổi cả sinh mạng để ghi lại, giờ đây trở thành di sản hình ảnh vô giá về cuộc chiến đấu anh dũng của quân và dân ta.

Dòng sông chảy mãi

Một dấu ấn không quên của điện ảnh nước nhà là ngày 22.3.1975, khi quân ta bắt đầu tấn công Huế thì LHP Việt Nam lần thứ III bế mạc. Những người làm điện ảnh, cả phim tài liệu và phim truyện, đã khẩn trương lên đường theo bước chân thần tốc của Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử, phối hợp với các đồng nghiệp của Điện ảnh Giải phóng để trực tiếp ghi hình và thể hiện trang sử hào hùng nhất của dân tộc: Đại thắng mùa Xuân 1975.

LHP Việt Nam lần thứ IV (1977) được tổ chức tại TP.HCM là kỳ LHP quốc gia đầu tiên của nước Việt Nam thống nhất, với những thành tựu được sáng tác trong hai năm đầu của hòa bình, mở ra những hành trình sáng tạo của thời kỳ mới. "Hiện thực lớn lao của toàn dân tộc trong suốt 30 năm đấu tranh kiên cường bảo vệ nền độc lập của Tổ quốc, thống nhất non sông, cùng những ước nguyện cao đẹp khi đứng trước một kỷ nguyên mới của hòa bình đã làm nên những cảm xúc sáng tạo bùng nổ, đánh dấu cuộc hội ngộ lớn của những đồng nghiệp hai miền Nam Bắc một nhà…", NSƯT Nguyễn Thị Thu Hà nhấn mạnh.

Trong lịch sử phát triển của điện ảnh cách mạng, có nhiều tác phẩm đã trở thành kinh điển. *Chung một dòng sông*, bộ phim điện ảnh cách mạng Việt Nam ra mắt năm 1959, do Nguyễn Hồng Nghi và Phạm Kỳ Nam đồng đạo diễn, được ghi dấu là bộ phim truyện đầu tiên của miền Bắc sau năm 1954 và cũng là phim truyện đầu tiên của Điện ảnh cách mạng Việt Nam ra mắt đúng dịp kỷ niệm 5 năm Hiệp định Genève. Trang sử điện ảnh cũng vinh danh nhiều phim Việt kinh điển khác: *Cánh đồng hoang* (đạo diễn Hồng Sến), *Mẹ vắng nhà* (đạo diễn Khánh Dư), *Mối tình đầu* (đạo diễn Hải Ninh), *Về nơi gió cát, Xa và gần* (đạo diễn Huy Thành), *Thị xã trong tầm tay, Bao giờ cho đến tháng Mười* (đạo diễn Đặng Nhật Minh), *Chuyện cổ tích cho tuổi 17* (đạo diễn Xuân Sơn), *Thành phố lúc rạng đông* (đạo diễn Hải Ninh), *Tháng năm những gương mặt* (đạo diễn Đặng Nhật Minh)…

Khẳng định sự chuyển mình và đổi mới trong 25 năm đầu tiên thống nhất của điện ảnh Việt Nam, có thể kể đến những phim truyện như: *Gánh xiếc rong* (đạo diễn Việt Linh), *Tướng về hưu* (đạo diễn Nguyễn Khắc Lợi), *Tuổi thơ dữ dội* (đạo diễn Vinh Sơn), *Thương nhớ đồng quê, Hà Nội mùa đông 46, Mùa ổi* (đạo diễn Đặng Nhật Minh), *Ngã ba Đồng Lộc* (đạo diễn Lưu Trọng Ninh), *Ai xuôi vạn lý* (đạo diễn Lê Hoàng), *Những người thợ xẻ* (đạo diễn Vương Đức), *Đời cát* (đạo diễn Thanh Vân)…

Kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, những thước phim lịch sử đi cùng năm tháng một lần nữa được trình chiếu, làm sống dậy những khoảnh khắc thiêng liêng trong nhịp đập của đời sống điện ảnh nước nhà, cũng như trong trái tim của đội ngũ làm phim Việt. Cùng với đó, những gương mặt của điện ảnh Việt Nam đương đại cũng tiếp tục tạo nên những dấu ấn mới. Sau *Đào, Phở và Piano* (đạo diễn Phi Tiến Sơn), đến dịp kỷ niệm lần này, *Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối* (đạo diễn Bùi Thạc Chuyên) - bộ phim truyện về những ngày hào hùng và bi tráng nơi địa đạo Củ Chi trong kháng chiến chống Mỹ cứu nước, đang tiếp tục tạo nên một hiện tượng trong đời sống điện ảnh. *Mưa đỏ*, tác phẩm điện ảnh về đề tài chiến tranh cách mạng, lấy cảm hứng và hư cấu từ sự kiện 81 ngày đêm chiến đấu anh dũng, kiên cường bảo vệ Thành cổ Quảng Trị năm 1972 cũng là tác phẩm đang được công chúng hồi hộp đón chờ.

Những "bom tấn" rạp Việt không chỉ là tín hiệu vui mà còn mở ra hy vọng mới cho điện ảnh về đề tài chiến tranh cách mạng. TS.NSƯT Nguyễn Thị Thu Hà nhìn nhận: "Điện ảnh Việt Nam 50 năm sau ngày thống nhất hiện đang hướng tới những sản phẩm bứt phá về mặt nghệ thuật, nội dung lẫn bản sắc dân tộc. Là một nền nghệ thuật cách mạng do Chủ tịch Hồ Chí Minh thành lập, điện ảnh Việt Nam luôn lấy tiêu chí giáo dục tư tưởng tình cảm cho nhân dân bằng chất lượng nghệ thuật cao làm mục đích phấn đấu…". ■

Hành trình 7 mùa "gieo tri thức" - Giải thưởng văn hóa đọc 2025

Bộ VHTTDL đã quyết định giao Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức tổng kết, trao Giải thưởng Phát triển Văn hóa đọc lần thứ VII cho 20 tập thể và 15 cá nhân điển hình. Lễ Tổng kết và trao Giải năm nay sẽ có các nội dung nổi bật như: Trưng bày, triển lãm tư liệu, hình ảnh phát triển văn hóa đọc; trình chiếu phóng sự giới thiệu mô hình phát triển văn hóa đọc có sự lan tỏa trong cộng đồng; tham luận về kinh nghiệm tổ chức mô hình phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng...

Lễ Tổng kết và trao Giải thưởng Phát triển văn hóa đọc là hoạt động thường niên nhằm tôn vinh các tổ chức, cá nhân tiêu biểu có đóng góp tích cực cho phát triển văn hóa đọc, góp phần khẳng định vai trò của văn hóa đọc trong việc hình thành trí tuệ, nhân cách, đạo đức và lối sống lành mạnh của con người Việt Nam. Qua đó, tăng cường quảng bá, phát triển văn hóa đọc trong xã hội và khuyến khích tổ chức, cá nhân tham gia ngày một nhiều hơn vào phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng; cải thiện môi trường đọc, nâng cao chất lượng hoạt động của thư viện công lập, thư viện ngoài công lập, không gian văn hóa, các thiết chế có phục vụ đọc sách đáp ứng nhu cầu đọc của nhân dân, hướng đến phát triển văn hóa đọc bền vững.

NAM ANH

Định vị Hải Phòng trên bản đồ công nghiệp văn hóa

THÚY HIỀN - THANH MAI; ảnh: SỞ VHTTDL HẢI PHÒNG

Hướng tới kỷ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Hải Phòng (13.5.1955 - 13.5.2025), thành phố Cảng đang rộn ràng trong không khí lễ hội, với hàng loạt hoạt động văn hóa - nghệ thuật quy mô và ý nghĩa. Đây không chỉ là dịp để người dân tri ân lịch sử, mà còn là thời khắc để Hải Phòng khẳng định vị thế mới - một đô thị năng động, hiện đại và đầy khát vọng vươn lên.

Dự kiến đón nhận danh hiệu "Thành phố Anh hùng", Hải Phòng càng thêm tự hào nhìn lại chặng đường phát triển đầy bản lĩnh. Trong bức tranh thành tựu ấy, ngành VHTTDL của thành phố đã có những đóng góp quan trọng, thấm đẫm tinh thần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh khi Người về thăm nơi đây vào tháng 10.1946: *"Mọi người đồng tâm hiệp lực, chắc chắn thành phố Hải Phòng trở thành một thành phố gương mẫu của cả nước"*.

Bài 1: Di sản cũ - Khát vọng mới!

Từ một thành phố cảng, Hải Phòng đang từng bước hiện thực hóa mục tiêu phát triển công nghiệp văn hóa (CNVH) - một ngành kinh tế mới giàu tiềm năng. Với nền tảng là di sản phong phú, sức sáng tạo mạnh mẽ và hạ tầng đô thị ngày càng hiện đại, thành phố đang định hình mình như một điểm đến sáng giá trên bản đồ CNVH quốc gia.

"Mỏ vàng mềm" chờ khai mở

Năm 2025 đánh dấu 9 năm thực hiện Chiến lược phát triển các ngành CNVH Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030; cũng là gần một thập kỷ kể từ khi Nghị quyết 33-NQ/TW về phát triển văn hóa và con người Việt Nam chính thức đi vào đời sống.

Hải Phòng, trong chặng đường ấy, đã có nhiều chuyển biến tích cực: Hơn 500 di tích được xếp hạng, 22 bảo vật quốc gia, 10 di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia, hơn 400 lễ hội các cấp, cùng nhiều loại hình nghệ thuật truyền thống đặc sắc như ca trù, chèo, múa rối nước… Các thiết chế văn hóa cũng được quan tâm đầu tư, từ Cung văn hóa Việt Tiệp, Cung văn hóa thiếu nhi đến các khu di tích như Bạch Đằng Giang, Vương triều Mạc, Trạng Trình Nguyễn Bỉnh Khiêm... Đặc biệt, Trung tâm nghệ thuật biểu diễn với sức chứa 2.000 chỗ sẽ hoàn thành vào tháng 5.2025, hứa hẹn trở thành không gian tổ chức các sự kiện tầm cỡ trong và ngoài nước.

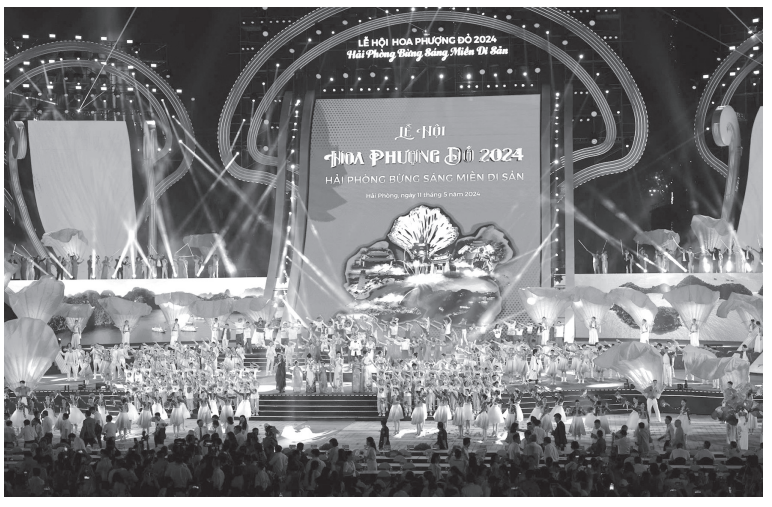
Cùng với đó, Hải Phòng còn có một "tài nguyên" không thể thay thế là ẩm thực đường phố. Không cần đến nhà hàng Michelin, thành phố Hoa phượng đỏ vẫn khiến hàng triệu du khách "xếp hàng food tour" bởi những món ăn bình dị mà độc đáo: Bánh đa cua, nem cua bể, bún cá cay, lẩu cua đồng, hải sản... Ẩm thực ở đây không chỉ là vị giác, mà còn là ký ức, là thương hiệu văn hóa sống động bậc nhất - nơi từng gánh hàng rong cũng trở thành "đại sứ" của bản sắc địa phương.

Hải Phòng đang nỗ lực đánh thức tiềm năng phát triển CNVH, xây dựng và phát triển thành đô thị đi đầu cả nước trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa

Tại Hội thảo phát huy bản sắc văn hóa và con người Hải Phòng (3.2025), TS Phạm Hữu Thư, Phó Chủ tịch Liên hiệp Hội KHKT TP Hải Phòng đã thẳng thắn nhìn nhận: Công nghiệp văn hóa của Hải Phòng vẫn chưa phát triển xứng tầm. Các hoạt động như bảo tàng, nghệ thuật, vui chơi giải trí còn hạn chế về sức hút và quy mô quốc tế. Sản phẩm văn hóa phục vụ du lịch còn nghèo nàn, chưa tạo được chuỗi giá trị gắn với làng nghề, không gian văn hóa hay di sản đô thị đặc trưng. Nhiều lớp di sản quý như kiến trúc Pháp, di sản công nghiệp hay di sản cảng biển vẫn chưa được tích hợp thành không gian sáng tạo phục vụ kinh tế - du lịch.

Giám đốc Sở VHTTDL - TS Trần Thị Hoàng Mai nhận định: Hải Phòng đang đứng trước bước ngoặt quan trọng, đòi hỏi chiến lược phát triển toàn diện và đột phá, để văn hóa không chỉ là giá trị tinh thần mà còn là động lực phát triển kinh tế. Di sản, nếu được đánh thức đúng cách, sẽ vừa là quá khứ được gìn giữ, vừa là tương lai được kiến tạo. Hải Phòng có đủ tiềm lực để trở thành trung tâm công nghiệp văn hóa mới của miền Bắc và vươn ra quốc tế. Vấn đề chỉ còn là: *Liệu chúng ta có sẵn sàng chuyển mình - từ tư duy bảo tồn sang tư duy sáng tạo hay chưa?*

Lễ hội Hoa phượng đỏ - khẳng định bản sắc và vị thế của Hải Phòng

Cần cú chuyển mình trong tư duy phát triển CNVH

CNVH không phải là một cuộc đua ngắn hạn mà là hành trình dài hơi, đòi hỏi tầm nhìn chiến lược, tư duy đột phá và sự phối hợp nhịp nhàng giữa nhà nước, doanh nghiệp và cộng đồng. Trong bối cảnh làn sóng sáng tạo toàn cầu đang diễn ra mạnh mẽ, Hải Phòng không thể mãi bước theo lối cũ. Đã đến lúc thành phố cần một cú chuyển mình mạnh mẽ - từ tư duy phát triển chiều rộng sang chiều sâu, từ khai thác tiềm năng sang kiến tạo bản sắc riêng.

Lễ hội Hoa Phượng Đỏ, biểu tượng văn hóa đặc trưng của Hải Phòng, có tiềm năng trở thành "điểm tựa" cho sự chuyển đổi ấy. Nhưng không thể tiếp tục dừng lại ở những chương trình ca múa nhạc truyền thống, Lễ hội cần được "lột xác" thành một Festival nghệ thuật đường phố đẳng cấp quốc tế. Hãy tưởng tượng một lễ hội nơi nghệ thuật ánh sáng, trình diễn đa phương tiện, thời trang, công nghệ và thị giác cùng hội tụ, một sân chơi không chỉ cho các nghệ sĩ Việt Nam mà còn là điểm hẹn quốc tế - nơi Hải Phòng thể hiện bản lĩnh tổ chức, tinh thần đổi mới và khát vọng hội nhập của một đô thị sáng tạo.

Để hình thành một số sản phẩm văn hóa chủ lực, phục vụ phát triển CHNH của Hải Phòng, TS Phạm Hữu Thư đề xuất mô hình "Thành phố âm nhạc gắn với nghệ thuật ẩm thực biển" như một hướng đi đột phá. Tại đó, Lễ hội Âm nhạc và Ẩm thực Hải Phòng có thể trở thành sự kiện thường niên mang tầm khu vực, nơi các nghệ sĩ biểu diễn hòa mình vào không gian ẩm thực đường phố đặc trưng… Kết hợp cùng khai thác chiều sâu di sản thương cảng, kiến trúc Pháp cổ, không gian văn hóa Cát Bà, Hạ Long..., Hải Phòng có thể kiến tạo một hành trình văn hóa - du lịch độc đáo, khác biệt và bền vững.

Hải Phòng cũng cần xác định con người là yếu tố then chốt, là động lực và mục tiêu của phát triển công nghiệp văn hóa - đó chính là quan điểm nhất quán được ông Nguyễn Văn Hiếu, Phó Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy Hải Phòng khẳng định. Để phát triển CNVH, trước tiên phải đầu tư bài bản cho nguồn nhân lực sáng tạo.

Sở hữu rất nhiều không gian cũ như bến cảng, nhà máy, kho bãi…, Hải Phòng hoàn toàn có thể được tái sinh thành trung tâm sáng tạo, vườn ươm khởi nghiệp văn hóa - nghệ thuật, thông qua mô hình hợp tác công - tư, đấu thầu thiết kế, vận hành, chuyển giao. Tuy nhiên, để khơi dòng sáng tạo, rào cản chính sách phải được tháo gỡ. Từ tiếp cận vốn, ưu đãi thuế, thủ tục pháp lý đến truyền thông và quảng bá - tất cả cần một hệ sinh thái đồng bộ, linh hoạt, cởi mở hơn cho doanh nghiệp văn hóa tư nhân phát triển.

Công nghiệp văn hóa không thể đứng ngoài dòng chảy phát triển. Hải Phòng cần đưa công nghiệp văn hóa vào quy hoạch tổng thể thành phố thông minh - gắn kết với du lịch, công nghệ, logistics và giáo dục. Một chiến lược phát triển công nghiệp văn hóa đến năm 2030, tầm nhìn 2045 là điều tất yếu. Trong đó, cần xác định rõ 3-4 ngành mũi nhọn, xây dựng bản đồ chuỗi giá trị, quy hoạch không gian sáng tạo và thiết kế mô hình tăng trưởng phù hợp. Đó sẽ là nền tảng để Hải Phòng không chỉ bắt kịp mà còn bứt phá trên bản đồ sáng tạo toàn cầu.

(Còn tiếp)

Nà Phòn - Chốn bình yên đánh thức yêu thương

● **HOÀNG HƯƠNG**

Giữa những dãy núi trập trùng của Mai Châu (Hòa Bình), Nà Phòn hiện lên như một khúc nhạc yên bình, nơi thiên nhiên nguyên sơ quyện hòa cùng văn hóa đậm đà bản sắc của đồng bào Thái. Không chỉ là điểm hẹn cho những ai khát khao tìm về với thiên nhiên, Nà Phòn còn gợi nhắc mỗi chúng ta về ý nghĩa giản dị nhưng thiêng liêng của gia đình, tình người và sự kết nối yêu thương...

Những nếp nhà sàn mộc mạc nép mình bên sườn đồi, bếp lửa bập bùng trong ánh chiều tà, tiếng cười nói ríu rít bên hiên nhà… tất cả tạo nên một không gian ấm áp, gần gũi đến lạ kỳ. Đến với mảnh đất này, du khách vừa được ngắm nhìn cảnh sắc đẹp như tranh, vừa được sẻ chia bữa cơm giản dị cùng người dân bản địa, hòa mình vào điệu xòe, tiếng khèn, cảm nhận nhịp đập hồn hậu của một cộng đồng gắn bó bên nhau qua bao thế hệ.

Điệu múa sạp là niềm tự hào được sống cùng văn hóa của người dân Nà Phòn

Gắn kết yêu thương giữa đại ngàn

Giữa những bộn bề cuộc sống hiện đại, hành trình khám phá Nà Phòn giống như một cuộc trở về - trở về với những giá trị bền vững nhất. Không quá xa lạ, cũng chẳng quá hào nhoáng, nơi đây mở ra một thế giới dung dị, chân thật, khiến ai đã một lần ghé thăm cũng đều lưu luyến không rời.

Chỉ cách Hà Nội khoảng 140 km, Nà Phòn như một khúc nhạc nhẹ đánh thức tâm hồn, là điểm đến lý tưởng cho những ai khao khát rời xa phố thị ồn ào, tìm lại sự an yên bên gia đình, thiên nhiên và cộng đồng. Chặng đường đến Nà Phòn là hành trình của xúc cảm. Những cung đèo uốn lượn như dải lụa bạch giữa tầng mây trắng, làn sương mỏng manh giăng lối sớm mai, để rồi khi ánh nắng đầu ngày khẽ chạm, cả bản làng hiện lên mờ ảo như bước ra từ cổ tích. Những thửa ruộng bậc thang óng ả xoải mình quanh sườn núi, lấp lánh dưới nắng, vẽ nên bức tranh thanh bình của núi rừng Tây Bắc.

Ngay khi đặt chân tới bản, du khách đã có thể cảm nhận được những tiếng "lốc cốc" đang vang vọng khắp núi đồi, đó là âm thanh của Keeng loóng, di sản văn hóa đặc sắc của người Thái Mai Châu. Keeng loóng không chỉ là âm nhạc, mà còn là linh hồn của bản làng, của những ngày lễ hội ấm áp bên mâm cơm gia đình, của những buổi sinh hoạt cộng đồng gắn kết biết bao thế hệ.

Tháng 10.2023, Keeng loóng được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia - minh chứng cho giá trị bền lâu và sức sống mãnh liệt của loại hình nghệ thuật độc đáo này. Những tiếng loóng được tạo nên từ những chiếc máng gỗ dài, gõ theo nhịp tay, nhịp chân - khởi nguồn từ công việc giã gạo thường ngày. Nhưng qua thời gian, từ chốn bếp lửa gia đình, những âm thanh ấy đã vươn ra sân khấu lớn, thành bản hòa ca của cả cộng đồng.

Tại Nà Phòn, các bản du lịch như Lác, Pom Coọng, Văn, xóm Nhót... đã thành lập đội văn nghệ, gìn giữ và lan tỏa di sản ấy qua từng buổi trình diễn. Du khách không chỉ được thưởng thức nghệ thuật, mà còn được sống cùng nó - hòa mình vào những điệu múa, tiếng cười, ánh mắt rạng rỡ của đồng bào. Mỗi buổi trình diễn là một câu chuyện kể về những mùa vụ, lễ cưới, buổi tụ họp, về một cộng đồng sống chan hòa và gắn kết như một gia đình lớn giữa núi rừng.

Gìn giữ bản sắc, nâng cao đời sống

Ẩn giữa núi rừng xanh thẳm của Mai Châu, bản Thái Nà Phòn đang từng ngày vươn mình trở thành điểm sáng du lịch cộng đồng. Không chỉ hấp dẫn bởi vẻ đẹp nguyên sơ, Nà Phòn còn là nơi lưu giữ những giá trị văn hóa độc đáo - nơi quá khứ và hiện tại hòa quyện, tạo dựng nên một tương lai bền vững cho cộng đồng bản địa.

Dù diện tích khiêm tốn, nhưng Nà Phòn có sức hút riêng biệt - không ồn ào, không náo nhiệt, chỉ có nhịp sống chậm rãi, an yên như chính nhịp tim của đại ngàn. Mỗi mùa, bản làng lại khoác lên một sắc màu mới: Lúa chín vàng tháng 5, mây bảng lảng tháng 9, hoa đào e ấp ửng hồng khi đông về. Những homestay mộc mạc nằm nép bên cánh đồng lúa là nơi du khách có thể bắt đầu ngày mới bằng ánh bình minh, hương lúa chín và tiếng gà gáy vọng qua thung lũng.

Đến Nà Phòn, một trong những trải nghiệm không thể bỏ lỡ là điệu múa sạp. Những người phụ nữ mặc trang phục truyền thống, tay nối tay trong tiếng nhạc rộn ràng, không chỉ biểu diễn, mà còn chào mời du khách cùng hòa nhịp. Với người lạ, đó là màn trình diễn, nhưng với người bản địa, đó là ký ức tuổi thơ, là niềm tự hào được sống cùng văn hóa của chính mình. "Tôi như được ôm trọn tinh thần dân tộc nơi đây chỉ qua vài bước nhảy", chị Ambra Manera, du khách đến từ Italy chia sẻ đầy xúc động.

Không thể thiếu trong hành trình khám phá văn hóa Thái là nghề dệt thổ cẩm. Trong gian nhà sàn đơn sơ, những khung cửi vẫn đều đặn vang lên theo nhịp tay của các nghệ nhân dân gian. Bà Hà Thị Nhất, người đã gắn bó cả đời với nghề tự hào nói: "Mỗi tấm vải chưa đựng cả tâm huyết của chúng tôi. Khi du lịch phát triển, chúng tôi dệt theo sở thích của du khách, nhưng không bao giờ bỏ quên cội nguồn". Từ những chiếc túi nhỏ thêu tay đến khăn piêu, áo, váy, sản phẩm thổ cẩm không chỉ tô điểm cho đời sống, mà còn giúp hàng trăm hộ dân có thêm thu nhập, nuôi con ăn học, dựng xây mái nhà vững chãi.

Ẩm thực Nà Phòn cũng là bản giao hưởng đầy hương vị. Những món ăn giản dị như lợn mán nướng, xôi nương, cá suối nướng... mang trong mình hồn cốt núi rừng và tấm lòng mến khách của đồng bào. Du khách cũng có thể tự tay chế biến món ăn, gói xôi, nướng cá - một trải nghiệm kết nối văn hóa bằng tất cả giác quan.

Hành trình phát triển du lịch cộng đồng ở Nà Phòn không chỉ là sự chuyển mình về kinh tế, đó là quá trình nâng cao nhận thức, bảo vệ môi trường, bảo tồn văn hóa, khơi dậy tinh thần đoàn kết trong cộng đồng. Những đội văn nghệ Keeng loóng, Khắp Thái, những lớp dệt vải cho trẻ em, những người mẹ truyền nghề cho con trẻ... tất cả đang âm thầm thắp lên ánh sáng cho một thế hệ biết tự hào về bản sắc của mình.

Chính quyền địa phương cũng chung tay bằng các chính sách hỗ trợ phát triển dịch vụ, thúc đẩy du lịch bền vững, đưa các giá trị văn hóa như trang phục, dân ca, dân vũ vào sản phẩm du lịch độc đáo. Đó là con đường vừa làm kinh tế, vừa gìn giữ văn hóa - một mô hình phát triển đáng nhân rộng.

Có thể nói, Nà Phòn vừa là một điểm đến, vừa là nơi những giá trị gia đình, cộng đồng và bản sắc văn hóa được thắp sáng mỗi ngày - bởi những con người biết yêu, gìn giữ và lan tỏa vẻ đẹp quê hương. ■

Giai điệu đoàn viên giữa núi rừng Bá Thước

Người Thái ở miền Tây Thanh Hóa, đặc biệt tại huyện Bá Thước, là một trong những cộng đồng sở hữu nền văn hóa đặc sắc, được kết tinh qua nhiều thế hệ. Một trong những "báu vật" tinh thần tiêu biểu nhất là dân ca Khặp Thái, khúc hát cất lên từ lòng bản mường, từ tình yêu quê hương và cuộc sống thường nhật, lay động tâm hồn bao thế hệ.

Hát Khặp là hình thức dân ca truyền thống phổ biến trong đời sống đồng bào, mang nhiều giá trị nghệ thuật, triết lý và nhân sinh sâu sắc. Đó có thể là những khúc ngâm thơ, hát theo lời thơ, kết hợp với điệu múa hoặc đệm nhạc dân tộc, thường vang lên trong các lễ hội, dịp cưới hỏi, ngày mùa hay những đêm hội bản mường rộn ràng.

Người Thái phân Khặp thành hai dòng chính: Khặp bắc (sáng tác mới) và Khặp quăm pang chạu (lời cổ truyền thống), trong đó lời ca phản ánh phong phú các mặt của đời sống: Thiên nhiên, lao động sản xuất, tình yêu đôi lứa, triết lý sống, lòng biết ơn tổ tiên và niềm tự hào với bản mường quê hương. Lời hát Khặp có thể nhẹ nhàng thủ thỉ, lúc lại ngân vang như suối nguồn bất tận, thấm đẫm chất thơ và tình người.

Hát Khặp không chỉ là loại hình nghệ thuật biểu đạt tâm hồn người Thái, mà còn là cầu nối giữa truyền thống - hiện đại; quá khứ - tương lai; bản mường - du khách.

Trong xu thế phát triển du lịch cộng đồng gắn với văn hóa bản địa, Khặp có thể trở thành "thỏi nam châm" thu hút du khách trong và ngoài nước đến với những vùng đất như Bá Thước, Quan Hóa, Quan Sơn, Thường Xuân... - nơi vẫn còn giữ được không gian văn hóa Thái nguyên bản. Một buổi tối tại bản Lát (xã Lũng Cao), du khách được tham gia hội "Kin chiêng boọc mạy", uống rượu cần bên bếp lửa hồng, nghe những nghệ nhân Khặp những câu hát tình tứ, sâu lắng…

Hay khi đứng bên thác tình yêu Xuân Lẹ trắng xóa giữa rừng nguyên sinh, lời Khặp ngân nga vang vọng từ phía xa sẽ khiến ai cũng phải lặng người, xúc động. Việc đưa Khặp Thái trở thành sản phẩm du lịch độc đáo - đi kèm trình diễn, giao lưu, sáng tác tại chỗ - chính là hướng đi bền vững để bảo tồn và phát huy giá trị di sản quý báu này, đồng thời tạo sinh kế bền vững cho cộng đồng.

Biểu diễn hát Khặp trong Liên hoan diễn xướng Khặp Thái của tỉnh Thanh Hóa

Ảnh: THANH TÙNG/TTXVN

NGUYỄN LINH

TIN THỂ THAO

TP.HCM ứng dụng công nghệ AI nhằm nâng cao thành tích trong thể thao

Theo Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM Nguyễn Nam Nhân, thể thao thành phố sẽ tập trung đầu tư có trọng tâm, trọng điểm vào 22 môn thể thao thế mạnh, đặc biệt là các môn có tiềm năng phát triển thành tích cao, hướng tới đấu trường châu Á, Olympic và quốc tế.

Để nâng cao thành tích, thể thao TP.HCM sẽ tiếp tục nâng cao chất lượng huấn luyện, tuyển chọn và đào tạo lực lượng vận động viên trẻ, thành phố xác định ứng dụng công nghệ, khoa học thể thao và trí tuệ nhân tạo (AI) là yếu tố then chốt để rút ngắn khoảng cách trình độ chuyên môn so với các nền thể thao tiên tiến.

"Chúng tôi đang từng bước xây dựng hệ thống dữ liệu huấn luyện số hóa, triển khai các trung tâm hỗ trợ công nghệ thể thao, tăng cường hợp tác quốc tế và phát triển đội ngũ chuyên gia, HLV chất lượng cao", ông Nguyễn Nam Nhân cho biết.

T.S

Irfan Fandi góp mặt trong đội hình ASEAN All-Stars đấu MU

HLV Kim Sang-sik sẽ dẫn dắt hậu vệ nổi tiếng người Singapore, Irfan Fandi cùng các ngôi sao của bóng đá Đông Nam Á trong trận giao hữu giữa đội ASEAN All-Stars gặp Manchester United (MU) ở Malaysia vào ngày 28.5 tới. Irfan Fandi (sinh năm 1997), sở hữu chiều cao 1m89, là cầu thủ bóng đá chuyên nghiệp người Singapore, chơi vị trí trung vệ cho câu lạc bộ Thai League 1 Port và đội tuyển quốc gia Singapore.

Anh là con trai cả của huyền thoại bóng đá Singapore Fandi Ahmad và cựu người mẫu Nam Phi Wendy Jacobs. Sự có mặt của Irfan Fandi trong danh sách đội tuyển ASEAN All- Stars sẽ làm cho đội tuyển các ngôi sao Đông Nam Á thêm hấp dẫn khi đối đầu với đội bóng có nhiều cổ động viên hâm mộ nhất trên thế giới là MU.

S.V

Khởi tranh Giải bóng đá thiếu niên (U13) toàn quốc Yamaha

Đây là giải đấu do Báo *Thiếu niên Tiền phong và Nhi đồng* cùng Liên đoàn Bóng đá Việt Nam phối hợp tổ chức trong 28 năm qua. Với khát vọng ươm mầm những tài năng trẻ và khẩu hiệu "Vì tương lai bóng đá Việt Nam", trong nhiều năm qua, giải đấu đã trở thành cái nôi nuôi dưỡng đam mê cho nhiều cầu thủ trẻ xuất sắc, trong đó có: Duy Mạnh, Quang Hải, Văn Hậu, Tuấn Hải, Hoàng Đức, Đức Chiến, Nhâm Mạnh Dũng...

Vòng loại của giải đấu năm nay sẽ diễn ra từ ngày 2-22.6 với sự góp mặt của 45 đội bóng Thiếu niên (U13) đến từ 36 tỉnh/thành. Vòng chung kết sẽ được tổ chức tại Bình Dương, từ 1-15.7 tới.

VÂN SA

U22 VIỆT NAM TĂNG TỐC CHUẨN BỊ CHO SEA GAMES 33:

Hàng loạt gương mặt triển vọng

● **VÂN SA**

Một trong những đấu trường quan trọng nhất của bóng đá Việt Nam trong năm nay chính là SEA Games 33, dự kiến diễn ra vào cuối năm 2025 tại Thái Lan. Với việc không được sử dụng cầu thủ quá tuổi, đây sẽ là sân chơi quan trọng cho lứa cầu thủ U22 Việt Nam.

Hiện đội tuyển U22 Việt Nam đang tích cực chuẩn bị lực lượng cho mục tiêu bảo vệ thành công chiếc HCV SEA Games 32 và vòng loại U23 châu Á. Vì thế việc đánh giá phong độ các cầu thủ trẻ ở các giải đấu quốc nội càng trở nên cấp thiết.

Khuất Văn Khang (15) là một trong những cái tên sáng giá của lứa U22 Ảnh: VFF

Những ứng viên nặng ký

Ứng với các vị trí trên sân, HLV Kim Sang-sik sẽ có hàng loạt lựa chọn. Trước hết ở khung thành, hiện có 4 ứng cử viên nổi bật. Đó là Trần Trung Kiên, với chiều cao ấn tượng 1m91 và bắt chính 18 trận cho HAGL ở LPBank V.League 2024/2025, chỉ vắng mặt hai trận do chấn thương. Với số phút thi đấu nhiều và chiều cao lý tưởng, cầu thủ này đã được gọi lên đội tuyển quốc gia thi đấu tại ASEAN Cup 2024. Cạnh tranh với Trung Kiên là Hồ Tùng Hân (SHB Đà Nẵng), thủ môn duy nhất của U22 Việt Nam hiện đang thi đấu ở nước ngoài, khoác áo Balestier Khalsa (Singapore) theo diện cho mượn. Hai cái tên còn lại là Cao Văn Bình (SLNA) và Nguyễn Tân (Bà Rịa - Vũng Tàu).

Ở hàng hậu vệ, nhiều cái tên trẻ đã khẳng định được vai trò ở V.League. Điển hình là trung vệ Phạm Lý Đức, cao 1m82, ra sân cả 16 trận cho HAGL mùa này và chơi trọn vẹn 90 phút mỗi trận. Một trung vệ cũng nổi bật khác là Nguyễn Nhật Minh (CLB Hải Phòng). Minh đang là "chốt chặn" đáng tin cậy nơi hàng thủ đất Cảng trong giai đoạn 5 vòng gần đây, góp công lớn giúp Hải Phòng thăng tiến trên bảng xếp hạng. Tính đến nay anh đã có 14 lần ra sân tại V.League 2024-25, trong đó có 7 lần đá chính. Với chiều cao 1m80 cùng lối chơi chững chạc, kèm người tốt và không chiến ấn tượng, Nhật Minh đã được HLV Kim Sang-sik trao cho một suất lên tuyển U22 trong đợt tập trung tháng 3 vừa qua.

Ngoài ra, hậu vệ phải Hồ Văn Cường cũng khá giàu kinh nghiệm ở độ tuổi 22 khi ra sân 14 lần trong màu áo SLNA mùa này. Cường cũng là gương mặt trụ cột ở U22 quốc gia với khả năng hỗ trợ tấn công tốt. Lê Văn Hà cũng là cầu thủ có tiềm năng nhưng thi đấu ở Hà Nội FC với các ngôi sao đá chính ở đội tuyển quốc gia như Thành Chung, Duy Mạnh, Xuân Mạnh nên cơ hội ra sân của cầu thủ 20 tuổi này rất ít. Trường hợp tương tự cũng diễn ra với Hồng Phúc, Đăng Dương của Thể Công - Viettel.

Ở hàng tiền vệ, gương mặt nổi trội có thể kể đến là Viktor Lê. Anh trưởng thành từ Hà Nội nhưng đang khoác áo Hồng Lĩnh Hà Tĩnh. Tiền vệ Việt kiều này đã ghi dấu giày vào 5 bàn thắng trong những trận gần đây của Hà Tĩnh (2 bàn và 3 kiến tạo). Nhanh chóng thể hiện vai trò chủ chốt trong đội hình Hà Tĩnh mùa 2024-2025, cựu cầu thủ CSKA Moskva này phù hợp lối chơi trung tâm nhờ kỹ thuật khéo léo và thể hình lý tưởng. Ngoài Viktor, tuyến giữa còn có một số cầu thủ trẻ khác thi đấu ấn tượng. Khuất Văn Khang (Thể Công - Viettel) vẫn sẽ là trụ cột của lứa U22 khi từng đá chính ở đội tuyển quốc gia. Tại Hà Nội FC, Nguyễn Văn Trường tuy khó chen chân được vào đội hình chính đầy ngôi sao, nhưng cũng dần trở thành con bài cần thiết ở khu trung tuyến; Đinh Xuân Tiến đang dần trở thành trụ cột của đội bóng xứ Nghệ. Nguyễn Quang Vinh (SLNA) và Nguyễn Lê Phát (PVF-CAND) là hai tài năng trẻ mới được gọi lên U22 để thử sức.

Ngoài ra, một số cầu thủ cũng có thể cạnh tranh suất chính thức như Thái Sơn (Đông Á Thanh Hóa), Đức Phú (PVF-CAND). Ở V.League năm nay, Thể Công - Viettel cũng nhiều lần tung ra sân tài năng trẻ đầy triển vọng Công Phương và cầu thủ 19 tuổi này cũng ít nhiều thể hiện dấu ấn. Ở hàng công, Nguyễn Hà Anh Tuấn là cái tên nổi bật đang tìm cơ hội khẳng định tại U22. Trưởng thành từ lò Hà Nội FC, Anh Tuấn mùa này thi đấu cho CLB Bà Rịa - Vũng Tàu theo dạng cho mượn. Tính đến nay anh đã ra sân 11 trận (7 lần đá chính) và ghi 2 bàn. Với thể hình 1m80, khả năng dứt điểm ổn định và tốc độ, Anh Tuấn được kỳ vọng là một trong những tiền đạo trẻ hàng đầu tương lai của Việt Nam. Chiến dịch SEA Games tới cũng sẽ là dịp để anh cùng đồng đội thể hiện. Một tiền đạo khác là Nguyễn Quốc Việt (HAGL), hiện được cho mượn tại Phù Đổng Ninh Bình (hạng Nhất). Được đánh giá là tài năng hàng đầu của bóng đá Việt hiện nay, khả năng săn bàn đa dạng và kỹ thuật khéo léo của Việt hứa hẹn sẽ là một phương án dự phòng quan trọng cho các tiền đạo lớn tuổi hơn của đội tuyển.

Ngoài ra, tiền đạo Nguyễn Đình Bắc (CAHN) cũng có thể trở lại sau chấn thương. Đồng thời, học trò cưng một thời của HLV Troussier là Nguyễn Thanh Nhàn cũng thi đấu khá tốt thời gian gần đây.

Cho thấy niềm tin

Nhìn chung, bóng đá Việt Nam đang có một lứa cầu thủ U22 khá đồng đều để chuẩn bị cho SEA Games 33. Các trụ cột như Khuất Văn Khang, Nguyễn Văn Trường, Nguyễn Đình Bắc, Phạm Lý Đức, Trần Trung Kiên, Viktor Lê, Nguyễn Nhật Minh, Nguyễn Hà Anh Tuấn… đã và đang khẳng định vị trí ở CLB chủ quản. Họ đem lại sự ổn định và trưởng thành cần thiết cho một đội U22 hướng tới mục tiêu cao nhất.

HLV Kim Sang-sik nhiều khả năng sẽ tiếp tục trao cơ hội cho các nhân tố này tại SEA Games 33. Ví dụ, thủ môn số 1 của HAGL là Trung Kiên, đang dẫn đầu cuộc đua ở U22 nhờ kinh nghiệm V.League dày dặn. Hay như bộ đôi trung vệ Phạm Lý Đức, Nguyễn Nhật Minh là hai "lá chắn" quen thuộc; tiền vệ tấn công Văn Khang, Văn Trường, Viktor Lê có khả năng lấp đầy khoảng trống của những trụ cột lớn tuổi; trong khi các tiền đạo Đình Bắc, Nguyễn Quốc Việt là phương án tấn công được kỳ vọng. Cùng với đó, HLV trưởng Kim Sang-sik cũng không loại trừ việc thử nghiệm những gương mặt mới ở SEA Games, nhất là các cầu thủ Việt kiều hay tài năng trẻ triển vọng. Mục tiêu giành HCV SEA Games 2025 là rất cao đối với bóng đá Việt. Do đó hàng loạt cầu thủ U22 từ mọi tuyến sẽ có cơ hội thể hiện để giành vị trí. Kết quả và phong độ của họ ở giai đoạn lượt về V.League và hạng Nhất sẽ đóng vai trò then chốt trong việc hoạch định đội hình cuối cùng.

Với dàn cầu thủ trẻ tài năng và phong độ ổn định tại các giải đấu quốc nội, đội tuyển U22 Việt Nam đang có sự chuẩn bị kỹ lưỡng cho SEA Games 33. Sự kết hợp giữa kinh nghiệm thi đấu tại V.League và tiềm năng từ giải hạng Nhất hứa hẹn sẽ mang đến một đội hình mạnh mẽ, sẵn sàng chinh phục tấm huy chương vàng tại Thái Lan vào cuối năm 2025.■

FIFA XỬ PHẠT CLB PHÚ THỌ:

Thêm một cú "sốc"...

● **NGỌC TRUNG**

Bóng đá Việt Nam vừa chứng kiến cú "sốc" lớn khi CLB Phú Thọ trở thành đội bóng đầu tiên tại Việt Nam bị FIFA trực tiếp xử phạt vì hành vi dàn xếp tỉ số. Đội bóng này bị loại khỏi Giải hạng Nhì quốc gia và buộc xuống chơi tại hạng Ba từ mùa giải tới.

"Bọn tôi nhận khoảng 1.000 euro mỗi tháng", nhiều cầu thủ bộc bạch. "Cày ải kiệt quệ như vậy mà mỗi tháng chỉ có 1.000 euro thôi à? Chúng mày nghĩ sao nếu nhận 10.000 euro cho một trận?". Đó là cách mà Wilson Raj Perumal, ông trùm dàn xếp tỉ số khét tiếng thế giới, tiếp cận nhóm cầu thủ người Zambia của CLB RoPS (Phần Lan) vào tháng 10.2009.

Theo Wilson Raj, những cầu thủ Zambia này nhận lương 2.000 euro/tháng trước thuế, nhưng chi phí ăn ở do CLB chi trả nên được trừ thẳng vào lương. Vì vậy, thực lĩnh của họ chỉ còn khoảng 1.000 euro. "Từ quan điểm của tôi, như vậy chẳng khác gì nô lệ thời hiện đại cả. Một cầu thủ chơi bóng tại giải cao nhất của một quốc gia mà chỉ nhận mức lương tương đương công nhân", gã này chia sẻ. Wilson Raj Perumal là "ông trùm dàn xếp tỉ số" khét tiếng nhất trong lịch sử bóng đá hiện đại. Gã từng thao túng kết quả các trận đấu từ cấp độ địa phương đến World Cup, bao gồm cả các trận tại Olympic 1996 và 2008. Wilson Raj còn tuyên bố đã giúp Honduras và Nigeria giành vé dự World Cup 2010 thông qua việc dàn xếp kết quả vòng loại.

Sự nghiệp "dàn xếp tỉ số" của gã được kể lại chi tiết trong cuốn hồi ký *Kelong Kings: Confessions of the World's Most Prolific Match-Fixer* (tạm dịch: *Kelong Kings - Lời thú nhận của trùm dàn xếp tỉ số*), trong đó mô tả cách tiếp cận cầu thủ, trọng tài và quan chức bóng đá. Gã thừa nhận đã dàn xếp khoảng 80 đến 100 trận đấu, với tỷ lệ thành công lên tới 70-80%, trong đó có những trận đấu liên quan đến bóng đá Việt Nam. Thực tế, dàn xếp tỉ số cũng không phải điều xa lạ đối với làng bóng Việt. Cú phản lưới nhà của Lã Xuân Thắng đến nay vẫn còn ám ảnh. "Đại án Bacolod" là vết thương cứ đến kỳ lại tái phát. Gần đây hơn, năm 2014, nhiều cầu thủ của Vissai Ninh Bình rồi Đồng Nai tham gia cá độ và dàn xếp tỉ số. Năm ngoái, đến lượt 6 cầu thủ của Bà Rịa - Vũng Tàu bị khởi tố vì tổ chức dàn xếp tỉ số. Và mới đây nhất, cuối tuần qua, CLB Phú Thọ trở thành đội bóng tiếp theo bị Liên đoàn Bóng đá Thế giới (FIFA) điểm danh vì tiêu cực.

CLB Phú Thọ bị FIFA đánh rớt hạng trực tiếp vì thao túng trận đấu

Từ mùa Giải hạng Nhất 2023-2024, CLB Phú Thọ đã bị đặt dấu hỏi về phong độ tụt dốc không phanh, chỉ giành vỏn vẹn 6 điểm sau 20 vòng đấu, ghi được 6 bàn và để lọt lưới tới 43 lần. Bước sang mùa 2025, đội bóng tiếp tục gây thất vọng khi để thua cả ba trận mở màn với hiệu số cực kỳ kém cỏi.

Những con số không thể nói dối, và cuối cùng, FIFA đã vào cuộc. FIFA không công khai chi tiết quá trình điều tra, nhưng những vụ việc trước cho thấy họ vận hành một hệ thống giám sát phức hợp và chặt chẽ, phối hợp với các tổ chức quốc tế như Sportradar, Interpol và hệ thống cảnh báo sớm BFDS (Betting Fraud Detection System).

Thông tin này khiến giới mộ điệu và dư luận thể thao Việt Nam chấn động, bởi đây là một trong những trường hợp hiếm hoi mà một CLB trong nước bị tổ chức quyền lực nhất bóng đá thế giới xử lý kỷ luật nghiêm khắc đến vậy. Cụ thể, FIFA đã ban hành án kỷ luật đối với CLB Phú Thọ, loại đội bóng này khỏi Giải hạng Nhì quốc gia và buộc xuống chơi tại hạng Ba từ mùa giải tới. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, một CLB tại Việt Nam bị FIFA trực tiếp xử phạt vì hành vi dàn xếp tỉ số, với hiệu lực áp dụng trên toàn cầu. Ngay sau đó, Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF) cũng phát đi thông báo khẩn, tuyên bố hủy toàn bộ kết quả thi đấu của CLB Phú Thọ tại mùa giải 2025. Dù đội bóng này có 10 ngày để kháng cáo, dư luận đã phần nào hiểu rõ mức độ nghiêm trọng của vụ việc, nhất là khi những dấu hiệu bất thường đã xuất hiện từ trước đó.

Từ mùa Giải hạng Nhất 2023-2024, CLB Phú Thọ đã bị đặt dấu hỏi về phong độ tụt dốc không phanh, chỉ giành vỏn vẹn 6 điểm sau 20 vòng đấu, ghi được 6 bàn và để lọt lưới tới 43 lần. Bước sang mùa 2025, đội bóng tiếp tục gây thất vọng khi để thua cả ba trận mở màn với hiệu số cực kỳ kém cỏi. Những con số không thể nói dối và cuối cùng, FIFA đã vào cuộc. FIFA không công khai chi tiết quá trình điều tra, nhưng những vụ việc trước cho thấy họ vận hành một hệ thống giám sát phức hợp và chặt chẽ, phối hợp với các tổ chức quốc tế như Sportradar, Interpol và hệ thống cảnh báo sớm BFDS (Betting Fraud Detection System).

Có thể tóm gọn 5 nhóm công cụ chính: Phân tích dữ liệu cá cược toàn cầu: Hệ thống theo dõi các trận đấu có tỷ lệ cược bất thường hoặc khối lượng giao dịch đột biến. Giám sát hành vi thi đấu: Các pha xử lý kỳ lạ, lỗi ngớ ngẩn, tinh thần thi đấu kém, tất cả đều có thể bị AI nhận diện. Điều tra tài chính và chuyển khoản cá nhân: Những giao dịch đáng ngờ, dòng tiền bất minh vào tài khoản của cầu thủ, HLV hay thành viên ban huấn luyện. Tố giác từ nội bộ: Nhân chứng, ghi âm cuộc trò chuyện, tin nhắn trao đổi đều có thể trở thành bằng chứng quan trọng. Áp dụng án phạt toàn cầu: Khi đủ chứng cứ, FIFA sẽ công bố án phạt có hiệu lực quốc tế, buộc các liên đoàn thành viên phải chấp hành.

Trao đổi với phóng viên *Văn Hóa*, ông Nguyễn Đắc Thủy, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Phú Thọ cho biết, Sở đã nhận được thông báo từ VFF, không phải từ FIFA, vì không phải thành viên của FIFA. "Ngay sau khi tiếp nhận thông tin, Sở đã có văn bản yêu cầu Tập đoàn Tuấn Tú, doanh nghiệp chủ quản của CLB Phú Thọ, cũng như câu lạc bộ phải có báo cáo, giải trình cụ thể về những nội dung được nêu trong quyết định kỷ luật", ông cho biết. Diễn giải thêm, CLB Phú Thọ là một đội bóng thuộc sở hữu của doanh nghiệp tư nhân (Tập đoàn Tuấn Tú), và là thành viên của VFF. Trong khi đó, Sở VHTTDL chỉ đóng vai trò quản lý nhà nước đối với các hoạt động thể thao trên địa bàn tỉnh. "Nhiều năm qua, chúng tôi luôn đồng hành, hỗ trợ đội bóng trong việc sử dụng sân bãi, tổ chức thi đấu, hỗ trợ công tác huấn luyện. Tuy nhiên, thời gian gần đây, năng lực tài chính của doanh nghiệp chủ quản gặp nhiều khó khăn, dẫn đến kết quả thi đấu kém và sự xuống hạng của đội bóng trong hai mùa liên tiếp. Dù vậy, Sở vẫn thường xuyên nhắc nhở việc giáo dục đạo đức thể thao, yêu cầu CLB tăng cường kỷ luật, tập trung chuyên môn và giữ gìn hình ảnh trong thi đấu", ông Thủy nói thêm.

> *"Nhiều năm qua, chúng tôi luôn đồng hành, hỗ trợ đội bóng trong việc sử dụng sân bãi, tổ chức thi đấu, hỗ trợ công tác huấn luyện. Tuy nhiên, thời gian gần đây, năng lực tài chính của doanh nghiệp chủ quản gặp nhiều khó khăn, dẫn đến kết quả thi đấu kém và sự xuống hạng của đội bóng trong hai mùa liên tiếp.*
>
> *Dù vậy, Sở vẫn thường xuyên nhắc nhở việc giáo dục đạo đức thể thao, yêu cầu CLB tăng cường kỷ luật, tập trung chuyên môn và giữ gìn hình ảnh trong thi đấu".*
>
> **(Ông NGUYỄN ĐẮC THỦY, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Phú Thọ)**

Vụ việc CLB Phú Thọ bị FIFA giáng án phạt là vết đen trong lịch sử bóng đá chuyên nghiệp Việt Nam, nhưng cũng là cơ hội để toàn ngành nhìn lại, siết chặt kỷ cương. Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Phú Thọ khẳng định, Sở sẽ đồng hành với VFF và các cơ quan chức năng trong việc xem xét, xử lý nghiêm minh những dấu hiệu tiêu cực để đem lại sự trong sạch cho nền bóng đá nói riêng và thể thao nói chung. Khi được hỏi về giải pháp lâu dài, ông Nguyễn Đắc Thủy nhấn mạnh: "Từ phong trào đến chuyên nghiệp, thể thao phải dựa trên tinh thần fair-play. Nếu không giữ được sự trong sạch, mọi nỗ lực phát triển chỉ là bề nổi". Bóng đá không chỉ là cuộc chơi trên sân cỏ, mà còn là tấm gương phản chiếu giá trị đạo đức và văn hóa của một xã hội. Hy vọng từ cú sốc mang tên Phú Thọ, các địa phương và liên đoàn sẽ có những động thái quyết liệt hơn để bảo vệ nền bóng đá Việt Nam khỏi những "bóng ma tiêu cực" đang rình rập. ■

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Cuộc "mặc cả" thế kỷ về thuế quan

● HỒNG NHUNG

Thời hạn 90 ngày mang tính bước ngoặt mà Tổng thống Mỹ Donald Trump đặt ra cho các thỏa thuận thương mại quốc tế đã đi qua 1/3 chặng đường - và những tuần sắp tới sẽ là "thời gian vàng" quyết định cục diện. Trong bối cảnh căng thẳng thương mại chưa có dấu hiệu hạ nhiệt, hơn 100 quốc gia đã và đang chủ động tìm đến Washington để tranh thủ cơ hội đàm phán, tìm kiếm sự đồng thuận và mở ra cánh cửa hợp tác mới.

Khi đồng hồ đếm ngược cho thời gian tạm hoãn áp thuế sắp điểm hồi kết, làn sóng thương lượng diễn ra gấp gáp hơn bao giờ hết. Các quốc gia đang dốc sức thúc đẩy đối thoại nhằm xóa bỏ hoặc giảm nhẹ mức thuế đối ứng vốn đã leo thang trong thời gian qua. Đây không chỉ là cuộc đàm phán về thương mại - mà còn là bài kiểm tra bản lĩnh và tầm nhìn chiến lược của các nền kinh tế trong kỷ nguyên toàn cầu hóa đầy biến động.

Trung Quốc đang xem xét khả năng đàm phán thương mại với Mỹ — Ảnh: CNN

Bước đầu trong đàm phán thương mại

Sau thời gian dài thương lượng, các cuộc đàm phán thương mại giữa Mỹ và các đối tác thân cận như Anh và Singapore vẫn đang lâm vào thế bế tắc. Dù là những đồng minh chiến lược lâu năm, hai quốc gia này vẫn chưa thể thu hẹp bất đồng với chính quyền Tổng thống Donald Trump để tiến tới một thỏa thuận toàn diện.

Ngày 25.4, Bộ trưởng Tài chính Anh Rachel Reeves đã có cuộc hội đàm quan trọng với người đồng cấp Mỹ Scott Bessent. Mỹ đề xuất Anh giảm thuế nhập khẩu ô tô từ Mỹ, trong khi phía London tìm kiếm miễn trừ mức thuế 25% hiện đang được Washington áp dụng lên ô tô, nhôm và thép nhập khẩu từ Anh. Tuy nhiên, những khác biệt trong tiêu chuẩn sản phẩm, khả năng tiếp cận thị trường nông sản và các điều khoản về dịch vụ kỹ thuật số vẫn là các rào cản lớn chưa thể tháo gỡ. Giới chuyên gia đánh giá, khả năng đạt được một thỏa thuận trọn vẹn giữa hai bên trong thời gian ngắn là khá thấp.

Tình hình cũng không mấy khả quan với Singapore. Đàm phán vẫn chưa ghi nhận đột phá nào, khi Mỹ vẫn giữ nguyên mức thuế 10% áp từ ngày 5.4. Dù vậy, Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Thương mại và Công nghiệp Singapore, ông Gan Kim Yong, khẳng định hai bên đã thống nhất tiếp tục đối thoại và tìm kiếm các giải pháp thực tiễn nhằm nâng tầm quan hệ thương mại song phương.

Dẫu bức tranh đàm phán vẫn còn nhiều gam màu trầm, nhưng vẫn le lói những tia sáng tích cực. Phát biểu trước cử tri trong một chương trình truyền hình trên NewsNation, Tổng thống Donald Trump bất ngờ hé lộ khả năng Mỹ sẽ đạt được các thỏa thuận thương mại với Ấn Độ, Hàn Quốc và Nhật Bản - ba đối tác then chốt tại châu Á.

Cùng lúc đó, Liên minh châu Âu (EU) cũng đang chuẩn bị một gói đề xuất để tái khởi động đàm phán với Mỹ. Theo nguồn tin từ Bloomberg, kế hoạch này sẽ bao gồm các biện pháp cắt giảm rào cản thương mại và phi thuế quan, thúc đẩy dòng đầu tư từ châu Âu vào Mỹ, đồng thời hợp tác xử lý những thách thức toàn cầu như tình trạng dư cung thép từ Trung Quốc. EU cũng kỳ vọng mở rộng nhập khẩu các mặt hàng chiến lược của Mỹ như khí đốt tự nhiên hóa lỏng và công nghệ cao.

Những tín hiệu tích cực mới nhất

Về phía Trung Quốc, ngày 2.5, Bộ Thương mại Trung Quốc xác nhận Mỹ đã chủ động liên lạc và Bắc Kinh đang xem xét đề nghị đàm phán về thuế quan của Washington. Đây được coi là tín hiệu hạ nhiệt trong cuộc chiến thương mại kéo dài giữa hai nước. Bộ Thương mại Trung Quốc nhấn mạnh, Mỹ cần có hành động nhằm sửa chữa "những hành vi sai lầm", hủy bỏ các mức thuế đơn phương và phải thể hiện "sự chân thành" trong quá trình đàm phán.

Trước đó, Tổng thống Donald Trump nhiều lần tuyên bố Trung Quốc đã liên hệ để đàm phán về thuế quan. Vào ngày 30.4, ông Trump cho biết "có khả năng rất cao là hai bên sẽ đạt được thỏa thuận". Báo *Wall Street Journal* dẫn một nguồn tin cho biết, chính quyền của ông Trump đang cân nhắc đưa mức thuế áp lên hàng hóa Trung Quốc về mức 50-65%, tuy vẫn còn tương đối cao, nhưng được cho là đã xuống thang đáng kể. Kể từ khi trở lại Nhà Trắng vào đầu năm nay, Tổng thống Donald Trump đã mạnh tay áp thuế với hàng hóa Trung Quốc, ban đầu là mức thuế 20%, rồi tăng lên 145% sau các động thái căng thẳng qua lại giữa Washington và Bắc Kinh. Trong khi đó, Trung Quốc cũng áp thuế 125% với hàng hóa Mỹ.

Việt Nam hiện nằm trong nhóm các nước được Mỹ ưu tiên đàm phán cùng với Ấn Độ, Anh, Nhật Bản, Hàn Quốc và Indonesia. Chính quyền của Tổng thống Donald Trump hoãn áp thuế đối ứng ở mức cao với hàng chục đối tác thương mại trong 90 ngày, trong đó có Việt Nam. Mức thuế tạm thời được áp là 10%.

Đầu tháng 4, Tổng Bí thư Tô Lâm đã có cuộc điện đàm với Tổng thống Mỹ Donald Trump về quan hệ Việt Nam - Mỹ. Liên quan đến quan hệ thương mại song phương, hai nhà lãnh đạo cùng trao đổi các biện pháp để tiếp tục thúc đẩy việc giao thương. Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định, Việt Nam sẵn sàng trao đổi với phía Mỹ để đưa mức thuế nhập khẩu về 0% đối với hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ, đồng thời đề nghị Mỹ áp dụng mức thuế tương tự đối với hàng hóa nhập khẩu từ Việt Nam. Tổng Bí thư cũng cho biết, Việt Nam sẵn sàng tiếp tục nhập khẩu nhiều hàng hóa từ Mỹ và khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi để các công ty Mỹ tăng cường đầu tư hơn nữa vào Việt Nam. Hai nhà lãnh đạo khẳng định sẽ cùng trao đổi để sớm ký một thỏa thuận song phương giữa hai nước nhằm cụ thể hoá những cam kết trên.

Cũng trong vấn đề đàm phán thương mại song phương, cuối tháng 4 vừa qua, Bộ trưởng Bộ Công thương Nguyễn Hồng Diên - Trưởng đoàn đàm phán thỏa thuận thương mại với Mỹ - đã có điện đàm với Trưởng đại diện Thương mại Mỹ Jamieson L. Greer để chính thức khởi động đàm phán vấn đề kinh tế, thương mại song phương Việt - Mỹ. Đây là cuộc làm việc quan trọng để thảo luận về những vấn đề nguyên tắc, phạm vi và lộ trình đàm phán. Một ngày sau đó, Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ (USTR) đánh giá cuộc điện đàm này là "hiệu quả", mở đầu cho quá trình thảo luận về quan hệ thương mại song phương hai nước trong thời gian tới.■

GÓC BÌNH LUẬN

Đánh dấu một bước ngoặt quan trọng

● LAM SA

Theo kết quả kiểm phiếu sơ bộ, Công đảng cầm quyền của Thủ tướng đương nhiệm Anthony Albanese đã giành được chiến thắng áp đảo với 87 ghế, vượt quá con số 76 ghế cần thiết tại Hạ viện để thành lập một chính phủ mới. Trong khi đó, Liên minh đối lập giữa đảng Tự do và đảng Quốc gia chỉ giành được 37 ghế. Trang web của Ủy ban Bầu cử Australia cũng đã công bố kết quả sơ bộ cho thấy Công đảng dẫn trước Liên đảng (gồm đảng Tự do và đảng Quốc gia) với tỷ lệ 55,94% - 44%.

Với số ghế đạt được, Công đảng theo đường lối trung tả của Thủ tướng Anthony Albanese đã giành chiến thắng nhiệm kỳ thứ hai trong cuộc bầu cử liên bang của Australia, với đa số trong 150 ghế tại Hạ viện của Quốc hội khóa 48. Ông Anthony Albanese cũng trở thành nhà lãnh đạo đầu tiên của một trong hai đảng lớn giành chiến thắng liên tiếp các cuộc bầu cử trong 21 năm kể từ năm 2004. Chiến thắng của Thủ tướng Anthony Albanese đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong chính trường Australia giữa bối cảnh thế giới đầy biến động. Điều đó chứng tỏ cử tri đã lựa chọn sự ổn định thay vì thay đổi trong bối cảnh tình hình toàn cầu bất ổn. Ông Albanese gửi lời cảm ơn tới toàn thể người dân Australia, đồng thời cho rằng, người dân của quốc gia châu Đại Dương này đã chọn sự lạc quan và quyết tâm trong thời điểm bất ổn toàn cầu, cùng nhau hướng tới xây dựng tương lai bằng việc bầu chọn cho một chính phủ Công đảng đa số. Ông Albanese cũng cam kết tiếp tục lãnh đạo đất nước vượt qua giai đoạn khó khăn do bất ổn toàn cầu.

Theo các chuyên gia, đây cũng là thời điểm mà Thủ tướng Anthony Albanese phải đối mặt với nhiều khó khăn: Lạm phát dai dẳng, chi phí sinh hoạt đắt đỏ, khủng hoảng nhà ở và biến đổi khí hậu là một trong số những vấn đề chính của người dân Australia và cũng là những thách thức lớn đối với Thủ tướng Anthony Albanese. Chính vì vậy, ông cho rằng, giờ là thời điểm để người dân quốc gia này đoàn kết, phát huy hết các tiềm năng của mình, cùng xây dựng sự thống nhất dựa trên nền tảng lâu dài của sự công bằng, bình đẳng và tôn trọng lẫn nhau để phục vụ các giá trị của đất nước. ■